Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 75 (1069) | Łódź, Wtorek 29 Marca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כה אדר ב׳ תרפ״ז. | Nr. 75 (1069)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

אורטייל פון דער ארביטראזש-קאמיסיע

וועגען די פאדערונגען פון די לאדזער טעקסטיל-ארבייטער.

וו א ר ש א, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט נאכמיטאג איז אונטערן פארזיץ פון וויצע-פרעמיער בארטעל פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטארען-ראט, אויף וועלכער עס איז ערלעדיגט געווארען די פראגע פון ארביטראזש אין דעם טעקסטיל סכסוך.

קורץ פאר דער זיצונג פון מיניסטארען-ראט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ארביטראזש קאמיסיע, אין וועלכער עס האבען אנטיילגענומען דער וויצע-פרעמיער בארטעל, דער ארבייטס מיניסטער יורקעוויטש און דער האנדעלס - מיניסטער קוויאטקאווסקי. די ארביטראזש קאמיסיע האט דעם מיניסטארען-ראט געמאכט פאלגענדען פארשלאג:

די קאמיסיע, וועלכע איז באשטימט געווארען דורכ׳ן מיניסטארען-ראט מיט׳ן וויצע-פרעמיער בארטעל אלס פארזיצער און די מיניסטארען קוויאטקאווסקי און יורקעוויטש אלס מיטגלידער, האט נאכ׳ן באווייטיגען אויספארשען די לוינען אין דער טעקסטיל אינדוסטריע, אויפ׳ן גרונד פון די מאטעריאלען, וואס זענען צוגעשטעלט געווארען דורך די אינדוסטריעלער, ארבייטער-, אנגעשטעלטע-פערייניגען, ווי אויך פערשידענע מאטעריאלען וואס די צענטראלע מאכט און די וואיעוואדזשטווע האט געהאט צו איהר דיספאזיציע, שליסליך אויפ׳ן גרונד פון דעם דירעקטען צוזאמענטרעפען זיך מיט די ארבייטער האט באשלאסען, אז די ארבייטער פון דער טעקסטיל אינדוסטריע דארפען דערהאלטען פאלגענדע הוספות.

די וואס פערדינען לויט די לוין-טאבעלען, וואס פערפליכטען זייט׳ן 11. אקטאבער 1926 י.: טאג-לוינען, נישט אויף אקארד פון 2 זל. מיט 93 און 7 צענטעל גר. ביז 3 זל. מיט 44 און 1 צענטעל גר. א הוכאה פון 12 פראצענט.

די לוין-גרופע פון 3 זל. מיט 51 און 8 צוואנצסטעל גר. ביז 3 זל. מיט 98 גר. דערהאלטען א הוספה פון 10 פראצ.

די לוין-גרופע פו 6 זל. מיט 19 און 9 צוואנציגסטיל גר. ביז 7.96 זל. באקומען 5 פראצ. הוספה.

אין אזארקאוו, טאמאשאוו, מאשצעניץ פיעטרקאוו בלייבט גילטיג דער אלטער טאריף מיט דער נייער הוספה.

די דאזיגע הוספה איז נישט גילטיג פאר דער יוטע אינדוסטריע אין סאסנאוויץ.

די דאזיגע מינימאל-הוספה, וואס איז באשטימט-געווארען דורך דער ארביטראזש-קאמיסיע דארפען די ארבייטער באקומען פונ׳ם 21 מערץ אן, ד. ה., פון דעם טאג, ווען זיי זענען צוגעטראטען צו דער ארבייט אויף דער אויפפאדערונג פון דער רעגירונג. די דאזיגע הוספה וועט אנגעווענדעט-ווערען פאר לאדז אין די אלע ערטער, וואו ס׳איז גילטיג געווען דער צעטעל פון 14. יאנואר 1924.

די לוינען וועלען זיין גילטיג ביז׳ן 30. יוני 1927 נאך דעם דאזיגען טערמין וועט דער אפמאך פערלענגערט ווערען יעדען חודש, אויב ביז׳ן 15. פון יעדען חודש וועט ער נישט געקינדיגט ווערען פון וועלכען ס׳איז נישט צדדים בנוגע די לוינען פאר די מייסטערס און אנגעשטעלטע, האט די ארביטראזש-קאמיסיע אפגעהאלטען זיך פון ארויסצוגעבען אנ׳אורטייל און לעגט פאר, אז די אונטערהאנדלונגען זאלען געפיהרט ווערען דירעקט צווישען די פעראינטערעסירטע צדדים מיט׳ן תנאי, אז זיי זאלען פערענדיגט ווערען ביז׳ן 15. אפריל.

פאר׳ן אנטייל אין שטרייק דארף קיינער פון די ארבייטער און אנגעשטעלטע נישט פערלירען זיין ארבייט.

דער באשלוס פון דער ארביטראזש-קאמיסיע איז דורכ׳ן מיניסטארען-ראט פולשטענדיג אקצעפטירט געווארען.

אנ׳עלילת-דם-העצע אין מונקאטש.

פ ר א ג, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש). די יודישע באפעלקערונג אין מונקאטש האט איבערגעלעבט אייניגע טעג אין גרויס שרעק. עס איז פערשוואונדען געווארען א קליין קריסטליך קינד פון א באהן-באאמטען. באלד האט זיך צווישען המון פערשפרייט אנ׳עלילת-דם-העצע.

די ארטיגע פרעסע פאדערט אויף דער רעגירונג צו בעקעמפען די דאזיגע אפגעלעבטע העצע.

דעלעגאציע פון תרבות-שולען ביים בילדונגס-מיניסטער.

וו א ר ש א, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט זיך פאר׳ן בילדונגס מיניסטער פארגעשטעלט די דעלעגאציע פון עלטערן-צוזאמענפאהר פון תרבות-שולען און מיט איהם קאנפערירט וועגען סובסידירען און גלייכבערעכטיגען די זעלבע שולען.

וואס שייך סובסידיעס, האט דער מיניסטער צוגעזאגט נאך צו שמועסען וועגען דעם, נאר וועגען גלייכבערעכטיגונג האט דער מיניסטער זעהר שארף אפגעזאגט.

א יודישער כלל-טוער ביים ליטווישען פרעזידענט.

ק א וו נ ע, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דא האט געווילט דער בעקאנטער מיליאנער און פיהרער פון „אגודת ישראל" ה׳ גוגענהיים, וועלכער איז יוגאסלאווישער קאנסול אין דער שווייץ.

ה׳ גוגענהיים איז אויפגענומען געווארען אויף א אודיענץ ביים ליטווישען פרעזידענט. דער גאסט האט אויך קאנפערירט מיט רבנים און כלל-טוער וועגען פערשידענע יודישע ענינים.

רב הכולל איז ענטפאנגען אויף אנ׳אודיענץ ביים עגיפטישען קעניג.

ק א י ר א, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דער עגיפטישער קעניג האט אויפגענומען אויף א אודיענץ דעם נייעם רב הכולל אין אלעקסאנדריען.

אויסלענדישע הלואה ווערט שוין פינאליזירט.

וו א ר ש א, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער פינאנץ-מיניסטער האט ערקלערט פאר א פינאנסיסט, אז די אויסלענדישע הלואה איז שוין כמעט ערלעדיגט. די 2 דעלעגאטען, וואס קומען איצט צופאהרען וועלען האבען בלויז טעכניש צו פינאליזירען דעם אפמאך.

הינדענבורג שטיצט די רוסישע מאנארכיסטען

נישט אלס מלוכה-פרעזידענט נאר אלס פריוואט-מענש.

ב ע ר ל י ן, 28. (אטע) די פאריגע וואך איז אין בערלין פארגעקומען א פערטרויליכע בעראטונג ביים געוועזענעם אוקראינישען העטמאן סקאראפאדסקי. די בעראטונג האט זיך באשעפטיגט מיט׳ן בעקעמפען די רעפובליקאנישע שטימונגען צווישען די אוקראינישע עמיגראנטען. ס׳איז באשלאסען געווארען ארויסצושיקען סקאראפאדסקי׳ן צום פרעזידענט הינדענבורג מיט דער ביטע, אז ער זאל ערנערעסערן די קרעדיטען אויף דער מאנארכיסטישער פראפאגאנדע.

הינדענבורג האט אויפגענומען סקאראפאדסקי׳ן פריוואט. אלס בעדינג פון זיין מיטהילף האט ער געשטעלט, אז די אוקראינער מאנארכיסטען זאלען שאפען א געמיינזאמען פראנט מיט די רוסישע מאנארכיסטען.

אפעלאציע-פראצעס פון ה. לינדע

וועגען די מיסברויכען אין פ.ק.א.

וו א ר ש א, 28. (טעלעפאניש) היינט האט זיך אנגעהויבען דער אפעלאציע-פראצעס פון הובערט לינדע, ווילהעלם בוי און הרינעוויטש, וועלכע זענען פער׳משפט געווארען פאר מיסברויכען אין פ. ק. א. דער אורטייל ווערט ערווארט וואָרגען.

פארד׳ס אדוואקאט וויל זיך אפזאגען פון דער פערטיידיגונג.

נ יו-י א ר ק, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין פארד-שפירא-פראצעס האט פארד׳ס פערטיידיגער סענאטאר ריס ערקלערט, אז ער וועט זיך אוריקציהען פון דער פערטיידיגונג אויב דאס געריכט וועט בעהאנדלען די פראגע וועגען פארד און דער וועלט אנטיסעמיטיזם.

סענאטאר ריס האט מורא, אז דאס פערטיידיגען פארד׳ן וועט איהם שאדען ברענגען בעת די קומענדיגע קאנגרעס-וואהלען, ווערענדיג ארויסגעשטעלט דורך די דעמאקראטען.

סער ראבערט קאהען קויפט 20,000 דונאם ערד אין ארץ-ישראל.

י ר ו ש ל י ם, (טעלעגראפיש דורך יט״א) דער פארזיצער פון ווירטשאפטליכען ארץ-ישראל-ראט אין לאנדאן סער ראבערט קאהען, וועלכער געפינט זיך אין ארץ-ישראל האט געקויפט 20,000 דונאם ערד ביי חדרה, ער האט זיך אויך באטייליגט אין דער זיצונג פון ציוניסטישען עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל.

שכור׳ער היט דערשטיקט זיין 2-יאהריג קינד.

וו א ר ש א, 28. (טעלעפאניש). דער ארבייטער פעליקס דאמבראווסקי (פראנציסקאנער 4) איז געקומען שכור׳ערהיים א היים און זיך געלעגט שלאפען אין בעט, וואו ס׳איז געשלאפען זיין 2-יאהריג מעדעלע, אין דער פריה האט די מוטער בעמערקט, אז דאס קינד וויזט נישט ארויס קיין סמנים פון לעבען. מ׳האט עס אפגעפיהרט און פאגאטאווע, וואו דער דאקטאר האט קאנסטאטירט דעם טויט. דאמבראווסקי איז ארעסטירט.

שפארט געלד!

פון אלטע בינדעס און קראוואטען ווערט איבערגעמאכט אויף נייע שלייפלעך און קראוואטען, ווי אויך פערשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נייע שטאפען צו ביליגע פרייזען. ביי

הערשקאוויטש, וואלבארסקא 31,

אין הויף לינקע אפיצ, 2-טען שטאק.

CASINO

דער גרעסטער אריגינעלער פילם, אינגאנצען, אהן פערקירצונגען

אנהויב פון די סעאנסען פינקטליך 3.30, 5.40, 7.50 און 10 אין אווענד

מיט ספעציעל קאמפאנירטער מוזיקאלישער אילוסטראציע, וואס ווערט אויסגעפיהרט דורך א פערגרעסערטען סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. ל. קאנטאר.

אין דער ראל פון „יהודה בן חור"-דער שענסטער אין דער וועלט Ramon NOVARRO, די שעהנע רייצענדע עגיפטערין „איראס" - פיהרט אויס Carmel MYERS (א טאכטער פון נישט לאנג פערשטארבענעם רב),

„בן חור"

וועלכער האט געגעבען די אנווייזונגען דעם רעזשיסער ביי די יודישע סצענעס.

מלוכה-בודזשעט אויף 1927-8 וועט פערעפענטליכט ווערען דאנערשטאג.

וו אַ ר ש א, 28. (טעלעפאָניש) די סיים-קאַנצעלאַריע האָט אונטערגעשריבען דעם סיים-בודזשעט אויף 8 1927 י. וועלכער איז אָנגענומען געוואָרען דורך די געזעצגעבערישע אינסטאַנצען און האָט איהם איבערגעשיקט צום מיניסטאָרען-ראַט אויף צו פערעפענטליכען.

דעם 31. מערץ וועט ערשיינען דער „דזעננ‍יק אוסטאַוו", וואו דער בודזשעט וועט פערעפענטליכט ווערען און פון דעם טאָג בעקומען די קראַפט פון אַ געזעץ.

הנחות ביים ארויסגעבען אינ-לענדישע פעסער.

וו אַ ר ש אַ, 28 (טעלעפאָניש) די מאַכט איז אויפמערקזאַם געוואָרען אויף דעם, אַז די אָרימערע בעפעלקערונג קאָן זיך בשום אופן נישט בעזאָרגען מיט די אינלענדישע פעסער. אַ פאַס קאָסט אָב אַ שעהנע פאַר זלאָטעס און נישט יעדער קאָן זיך ערלויבען די דאָזיגע הוצאה צו מאַכען.

אייגענטליך דאַרפען די פעסער אַרויס-געגעבען ווערען אומזיסט, אין דער אמת'ן אָבער האָט יעדער פעטענט צו בעצאָהלען פאַר שטעמפעל-מאַרקען אויף דעם אויסצוג פון די מעלדונגס ביכער, אָפּטמאָל פאַר עטליכע אויס ווגען, ער דאַרף אויך בעצאָהלען פאַר'ן אויסצוג פון די מעטרישנע ביכער א.א.וו. מיט איין וואָרט, עס זענען פאָרגעקומען פעלען, אַז אַ פאַס האָט אָבגעקאָסט פון 15 ביז 20 זלאָטעס.

ווי מיר ווערען געוואויר, ווערט בע-האַנדעלט אין אינערן-מיניסטעריום די דאָזיגע פראַגע און עס איז פאַרהאַן אַ האָפנונג, אַז דער ענין מיט די פעסער וועט ערלעדיגט ווערען אויפ'ן פאָלגענ-דען אופן: אויב עמיצער וועט אַריינ-געבען אַ ביטע וועגען אַן'אויסלענדישען פאַס, וועט ער נישט דאַרפען ביילעגען קיין דאָקומענטען, נאָר די געהעריגע עקספּאָזיטור פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט אָדער דאָס סטאַראָסטווא אויף דער פ׳אָ-ווינץ וועט אויספאָרשען אויף אַן'אַמטלי-כען וועג, צי די אָנגעגעבענע אין פאַר-מולאַר ידיעות שטימען מיט דער ווירק-ליכקייט. זעלבסטפערשטענליך וועט דאָס אויסאַרבייטען פון אַ פאַס דויערן לענ-גער, אָבער דערפאַר וועלען די קאָסטען זיין בעדייטענד קלענער.

נייע מעדיצינישע קרעפ-טען אין ארץ-ישראל.

י ר ו ש ל י ם, (י.ט.א) אין דער אָפיצ-יעלער רעגירונגס-ציימונג איז פערעפענ-טליכט געוואָרען אַ נייע ליסטע פון 9 דאָקטוירים, 2 וועטערינאַר-דאָקטוירים, 3 דענטיסטינס און 12 אַקושערקעס, וואָס האָבען בעקומען דאָס רעכט צו פראַק-טיצירען אין ארץ-ישראל.

בעפרייט איינינע ארטיקלען פון אריינפיהר-צאל אין ארץ-ישראל.

י ר ו ש ל י ם, (י.ט.א.) אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אַז ביימוועלנע, פלאַקסענע און קאַנאָפיע פאָדים ווערט פערעכענט צו די אַרטיקלען, וואָס זענען בעפרייט פון אַריינפיהר-צאָל.

די נייע ציוניסטישע פע-דעראציע אין פראנקרייך.

פּ אַ ר י ז, (י.ט.א.) נאָך אַ לאַנגען אי-נערליכען קאַמף האָט זיך דאָ ענדליך קאָנסטיטואירט דער צענטראַלער קאָמי-טעט פון דער פראַנצויזישער ציוניסטי-שער פעדעראַציע. דער קאָמיטעט בע-שטעהט פון 12 פערזאָן, דערפון 5 צענטער-ציוניסטען, 4 רעוויזיאָניסטען, און 3 „התאחדות".

יודען אלס בוי-ארבייטער

כ אַ ר ק אָ וו, 28 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די רעגירונג פון דער אוקראַינישע סאָוויעט-רעפובליק האָט אַסיגנירט 100 טויזענד רובל אויף אויסצובילדען יודי-שע יונגעלייט, אין די קליינע שטעדט-ליך, אַלס בוי-אַרבייטער.

אוקראינישע דעמאנסטראציעס נעגען טשעכא-סלאוואקיי אין לעמבערג.

ל ע מ ב ע ר ג 28 (טעלעפאָניש) עבט איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסע דע-מאָנסטראַציע מצד די אוקראַינער געגען טשעכאָסלאָוואַקיי. אין אוקראַינישער טעאַטער איז פאָרגעקומען אַ מיטינג, אויף וועלכען די רעדנער האָבען אין דער שאַרפסטער פאָרם אויסגעדריקט זייער פראָטעסט געגען די פערפאָלגונ-גען פון דער אוקראַינישער מינדערהייט אין קאַרפאַטען אוקראַינע.

נאָכ'ן מיטינג האָט זיך אָרגאַניזירט אַ גרויסער דעמאָנסטראַציע-צוג פון או-קראַינישע סטודענטען, וואָס זענען אַוועק צום לאָקאַל פון טשעכישען קאָנ-סולאַט אין לעמבערג, וואָס געפינט זיך אויף דער גאַס „דריטער מאַי". אויפ'ן וועג און פאַר'ן לאָקאַל האָבען די דע-מאָנסטראַנטען כסדר פיינדליך אויסגע-רופען געגען דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפובליק.

דעם לאָקאַל האָט מען בעוואָרפען מיט שטיינער.

עס איז אָנגעקומען פּאָליציי, וואָס האָט צוטריבען די דעמאָנסטראַנטען. די גאַס איז אָבגעצוימט געוואָרען מיט אַ פּאָליציי קאָרדאָן. פאַר'ן הויז, וואו עס געפינט זיך דער קאָנסולאַט איז אַוועק-געשטעלט געוואָרען אַ שטאַרקע פּאָלי-ציי וואַך.

זונטאָג נאָכמיטאָג האָט אַ גרופּע או-קראַינער ווידער געפּרובט איינצואָרדנען אַ דעמאָנסטראַציע פאַר'ן טשעכאָסלאָ-וואַקישען קאָנסולאַט.

די פּאָליציי האָט פערנומען אַלע צו-טריטען צום קאָנסולאַט און האָט צו דער דעמאָנסטראַציע נישט דערלאָזט. אייניגע פערזאָן זענען אַרעסטירט גע-וואָרען.

שחיטה-פערבאט אין נארוועגיע.

מעהרהייט פון פארלאמענט נעגען שחיטה.

ק אָ פּ ע נ ה אַ ג ע ן, (י.ט א.) פון אָסלאָ טיילט מען מיט, אַז מען דאַרף זיך רע-כענען מיט דעם, דאָס אינגיכען וועט אין נאָרוועגיען איינגעפיהרט ווערען אַ שחיטה-פערבאָט. דער נאָרוועגישער פאַרלאַמענט האָט לעצטענס ווידער בע-האַנדעלט די פראַגע און אויף דער בי-טע פון דער יודישער קהלה אין אָסלאָ איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון 4 פערזאָן, וואָס זאָל אויספאָרשען די שחיטה-פראַגע.

אין פאַרלאַמענט איז פערהאַן אַן'אַב-סאָלוטע מעהרהייט פאַר דעם שחיטה-פערבאָט.

„יודישע שפראך" — א נייער זשורנאל אין אוקראינע.

ק י ע וו. (י.ט.א.) אינגיכען הויבט דאָ אָן צו ערשיינען אַ נייער זשורנאַל „די יודישע שפּראַך". אַרויסגעגעבען פון דער „קולטור-ליגע". דער זשורנאַל וועט זיך בעשעפטיגען מיט יודישער שפּראַכ-פאָרשונג, אָרטאָגראַפיע, טערמינאָלאָגיע א.א.וו. דער זשורנאַל וועט אַרויסגע-געבען ווערען פאַר זשורנאַליסטען, קאָ-רעספּאָנדענטען, איבערזעצערס, בע-אַמטע, וועלכע בענוצען יודיש אַלס זייער שפּראַך. דער זשורנאַל וויל ריי-ניגען און פיילען די יודישע שפּראַך און דערהויבען זי צו די בעדערפנישען פון דער צייט.

יודישער דעפ. רעדט אין אונגארישען פארלאמענט קעגען „נומערוס קלאוזוס"

ב ו ד אַ פּ ע ש ט, (י.ט.א. טעלעגראַפיש). אויף דער לעצטער זיצונג פון אונגאַרישען פאַרלאַמענט האָט דער יודישער דעפּוטאַט בוראַק שאַרף אַטאַקירט דער אונגאַרישער רעגירונג, וועלכע האַלט נישט די הבטחה אָפּצושאַפען דעם „נומערוס קלאוזוס" אין די אונגאַרישע הויך-שולען.

פראפ. הויז-פערוואלטער-פעראיין
אין לאדז, ווסכאָדניאַ 70

אָרדענט איין שבת, דעם 2. אַפּריל ד. י. אין לאָקאַל פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטע-פעראיין (אַל. קאָשטשושקי 21)

1818

א גראנדיעזע ראוט

מיט אַ רייכע פּראָגראַם. טענץ ביז פריה. אָנהויב 10 אַ זייגער אָוונד.
בילעטען צום פּרייז פון 2 זל., פאַר מיטגלידער צו 1.50 צו בעקומען אין לאָקאַל פון פעריין, ווסכאָדניאַ 70

ראדיא-אפאראטען
פון 50 זלאָטים

ווי אויך אַלע זעמטליכע צו בעהער אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפּפעהלט דאָס עלעקטראָטעכנישע געשעפט
A. FUKS, Łódź, Piotrkowska 27, telefon 52-01, 1304

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע וואַר-שאַווער פירמע א. ג. J. KRZYPOW האָט ערעפענט -:- אין -:-
לאדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדע-ראָבען, אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען קומט און איבערצייגט אייך
289

Szkoła Pływania i Wiosłowania
przyjmuje zapisy w kancelarji
Ligi Morskiej i Rzecznej
od 5—7 w. Piotrkowska 91, II p., lew. of.

השבת אבדה.
זונטאָג אין אָוועגד האָב איך אויף דער וואָלבאָרסקאַ גאַס נעבען דער שוהל פערלוירען אַ וויטשאָנג אויפ'ן נאָמען פון דוד יאָגאָדאַ, פּאָדזשעטשנאַ 33 מיט פערשידענע דאָקומענטען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָב-צושיקען אויף דעם אָנגעוויזע-נעם אַדרעס.
1820

זאָגט איבערצוגעבען
א געוועלב
מיט אַ שטוב, ס'קען זיין אויף אַ יאַטקע, אָדער אַ פיש-געוועלב אָדער אַ פּאַפּיר-געוועלב, אָדער אויף עפּעס אַנדערש. קאָנסטאַנ-טינער 74. דערוויסען וועגען דעם קען מען זיך ביים ווירט פון הויז, אָדער ביי מאָקס לאַסמאַן, פּעט-ריקויער 23, פראָנט, 2 שטאָק.

איבערצוגעבען
א געוועלב
אויף מצות אין געגענד פון פּלינאַרסקאַ ביז רוג פּעפּער-גאַס צו ערפאָהרען ביי ש. זינגערמאַן, פּעפּער-גאַס 20, פראָנט - געוועלב ביים שוסטער.
1825

איבערצוגעבען
א בעקעריי
צו באַקען מצות
מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, אויך מיט אַ שיבער.
אַלעקסאַנדראָווסקאַ-גאַס 43.

מענער-היטען
אין גרויסען מאדערנעם אויסוואהל
צו קאנקורענץ-פרייזען
בעקומט איהר נאָר ביי אייער
מ. קאפעלושניק
8 קאנסטאנטינער 8.
איך נעהם אויך אָ היטען צו פאַסאָנירען.
1788

מצה-רייבעכץ
איינענע געבעקס
כשר לחג הפסח אונטער דער השגחה פון לאָדזער ראַבינאַט איז נור צו בעקומען ביי
ליבערמאן, 10 לאגעווניצקא 10
בעמערקונג: פ'ווערט אָנגענומען צו מאָהלען צו זעהר ביליגע פּרייזען אין גענען גוטע בעהאַנדלונג.
1829

דער קליינהענדלער-פעראיין, ציגעל-גאס 16 מעלדעט אַלע זיינע מיטגלידער, אַז דער
צענניק נומער 4
בעשטעטיגט דורך דעם ליכוועי-אַמט איז שוין אַרויס און דערמיט ווערט דער צעננ‍יק 3 ערקלערט פאַר אונגילטיג.
1835
די פערוואַלטונג.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אַנשטאַלט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנק-הייטען ווי: שטשענקעס, גומענס רושאָנקעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון $1\frac{1}{2}$—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2

וויכטיג פאר קאנדיטארס!
אין דער שאָקאָלאַדע-פאַבריק פון
י. רעשטשינסקי
לאדז, נאוואמיעסקא 30/32
נעמט מען אָן ווייסע מאַסע צו מאַהלען על חג הפסח צו ביליגע פּרייזען.
געדענקט דעם אַדרעס!

א געוועלב — מיט — א קוך
איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען.
גרינער מאַרק 3 ביי מ. רעדליך.
1840

ענטשולדיגונג
בעטען מיר ביי ה' ניסן פלום צוליב דעם, וואָס איך האָב איהם חושד געווען אין אַ זאַך. וואָס ער האָט קיין שום אַהנונג נישט געהאַט.
אברהם יעקב פלום און פרוי.

וויכטיג פאר ה"ה פריזער!
העלניש- און בלומען-חאַטער אַ קילאָ 3.80 זל.
חעשעטאַל אַ קילאָ 3.25 זל.
ראַזיר-פּראָשעק אַ קילאָ 6.50 זל.
ברילאַנטינע אַ קילאָ 4.00 זל.
און אויך אַלע אַנד. פריזיר-אַרטיקלען צו ביליגע פּרייזען.
A. ROZENSON
ŁÓDŹ, ZGIERSKA 16.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 29. מערץ. 1927

לאדז. 29. מערץ. 1927

דער יום-טוב,
וואס א'ז נישט געפייערט געווארען.

דעם 19-טען ד. ח. האט דאס תחית-המתים-אויפגעשטאנענע פוילען הערליך געפייערט דעם געבורטס-טאג פון איהר פערדינסטפולסטען און פאפולערסטען פיהרער — יוזעף פילסודסקי.

גראד מ'ט 2 טעג פריהער האט פוילען געהאט נאך א געבורטס-טאג, — אכת, שוין נישט פון קיין פאלקס-העלד, נאר פון א גרויס ווערק, וואס האט אוועקגעשטעלט דעם שוואכען, בעניטען מלוכה-בנין אויף א געזעצמעסיגען פונדאמענט און אנגעצייכענט די ליניע פאר זיין ווייטערדיגער ענטוויקלונג.

דעם 17 מערץ איז געווארען 6 יאהר זייט אין די געזעצגעבערישע אנשטאלטען איז געווארען פערענדיגט און בעשטעטיגט די קאנסטיטוציע פון דער מלוכה.

נישט מיט דעם מאמענט האט פוילען אנגעהויבען איהר אומאפהענגיגקייט, ווען זי האט זיך קאנסטיטואירט טעריטאריאל און אויך נישט מיט דעם מאמענט, ווען אויף איהר זעלבסטשטענדיגקייט האט זי בעקומען די הסכמה און ברכה פון די ווערסאילער רעדעלפיהרער, נאר אין דעם מאמענט האט זיך פוילען קאנסטיטואירט אלס פרייע מלוכה, ווען עס האט זיך קריסטאליזירט איהר פאליטיש פרצוף, ווען ס'זענען פעסטגעשטעלט געווארען די רעכטס-נארמען, לויט וועלכע ס'דארפען רעגולירט ווערען די געגענזייטיגע בעציהונגען צווישען דער מלוכה און בירגער.

דעריבער טאקע איז דער 17 מערץ 1921 די וויכטיגסטע דאטע אין דער געשיכטע פון נייעם פוילען. דער דאזיגער טאג האט געדארפט פערוואנדעלט ווערען אין אן אלגעמיינעם פאלקס יום טוב און געפייערט ווערען מיט'ן גרעסטען גלאנץ. אזא מאניפעסטאציע וואלט טיף אריינגעדרינגען אין בלוט און פלייש פון די מאסען, ארויסגערופען אין זיי א געפיל פאר רעכט און א רעספעקט צום געזעץ.

דעם ווערט פון אזא מאניפעסטאציע פערשטעהט מען אויסגעצייכענט אפצושאצען אויף דער בריטער וועלט און דערפאר טאקע פייערט יעדע מדינה דעם געבורטס טאג פון איהר קאנסטיטוציע.

ביי אונז אין פוילען אבער איז דער 17-טען מערץ דורכגעגאנגען אומבעמערקט, קיינער האט זיך נישט דערמאנט אין דער גרויסער היסטארישער געשעהעניש, ווען עס זענען צעמענטירט געווארען די יסודות פון דער יונגער מלוכה, נישט די מאסע, נישט די געזעלשאפט און אפילו אויך נישט די פרעסע.

די דאזיגע קאלטקייט און גלייכגילטיגקייט צו דער יאהרצייט פון דער מערץ-קאנסטיטוציע נעהמט זיך נישט דערפון, וואס אונז פעלט איבערהויפט א חוש פאר קאנסטיטוציע. פייערן מיר דאך דעם 3-טען מאי, דעם געבורטס-טאג פון דער פערעלטערטער מיט 100 יאהר צוריק געשאפענער קאנסטיטוציע שוין מיט צו פיל רחבות'דיגקייט און עפעקט. די קאנסטיטוציע פון 17 מערץ האט אזא ביטערן מזל, ווייל זי איז דורכגעדרונגען מיט א גייסט פון דעמאקראטישקייט און פארטגעשריטענקייט, טאלעראנץ און יושר.

דערפאר טאקע איז זי אזוי פערהאסט און פרעמד ביי די רעאקציאנערען און פאנאטיקער, וועלכע זענען ליידער די טאן געבער פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג; דערפאר שימעלט זי אין ערגיץ אונטער א ביוראקראטישען טישטוך און קאן בשום אופן נישט בעקומען קיין תיקון אין טאג טעגליכען לעבען און דערפאר ערלויבען זיך טאקי אויך די גלאמבינסקי'ס און אנדערע שווארצע כחות אויסצונוצען יעדעס געלעגענהייט בכדי זי צו דערשטיקען.

י. אינפעלד.

„פרינציפיעל בין איך נישט געגען“.
קערענסקי וועגען יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

ניו-יארק. (יט"א). דער געוועזענער פרעמיער פון דער רוסישער פראוויזארישער רעגירונג א. קערענסקי, וועלכער ווײַלט איצט אין אמעריקא, האט אויף דער פראגע: „צי קען מען זיך ריכטען אויף פאגראמען אין רוסלאנד, ווען די ראטען-מאכט זאל פאלען?“ — געענטפערט: „די זארג פון געוויסע קרייזען, אז נאכ'ן פאלען פון דער ראטען-מאכט אין רוסלאנד זאל נישט קומען צו דער מאכט די מאנארכיסטישע רעאקציע, ווערט אונטערגעהאלטען דורך די באלשעוויקעס זעלבסט. די קאנטר-רעוואלוציע פון גענעראל דעניקין איז געווען א קינסטליכע בעוועגונג און האט נישט געהאט קיין שום אונטערשטיצונג מצד די בריימע פאלקס מאסען. דאס איז געווען בלויז א רעזולטאט פון דער אויסלענדישער אינטערווענץ. מיר אבער, האט קערענסקי ווייטער נזאגט, פערלאנגען נישט קיין שום אינטערווענץ מצד אויסלאנד. מיר בעגרינדען אונזערע האפנונגען אויפ'ן רוסישען פאלק גופא. די בעוועגונג, וועלכע וועט זיך אנהויבען לויט דער איניציאטיוו פון רוסישען פאלק און וועט האבען די אונטערשטיצונג פון די בריימע פויערים-מאסען, וועט האבען דעם זעלבען כאראקטער, וואס די מערץ-רעוואלוציע אין יאהר 1917 און וועט אלזא פריי זיין פון פאגראמען.

די יודען ווערען אונטערדריקט דורך דער ראטען-מאכט פונקט ווי אנדערע נאציאנאליטעטען אין רוסלאנד בלויז אייניגע יודישע קאמיסארען ציהען נוצען פון באלשעוויסטישען רעזשים, דאגעגען די יודישע מאסען זענען פולשטענדיג רואינירט. די יודען ליידען אפשר נאך מעהר פון אנדערע, ווייל די יודען זענען בעוואוסט אלס אזעלכע, וואס האבען טראדיציאנעלע שטרעבונגען צו אמת'ער פרייהייט“.

אויף דער פראגע, וואס האלט ער פון דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד האט קערענסקי געענטפערט: „פרינציפיעל האב איך גארנישט געגען דעם, אז א טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג זאל זיך פערנעמען מיט ערד-ארבייט, אבער איך האלט פאר געוואונשען, אז דער דאזיגער ענין זאל נישט ברענגען קיין שאדען די רוסישע פויערים, וועלכע דארפען נישט בעהאנדעלט ווערען ערגער פון די יודישע איבערוואנדערער. עס איז בעקאנט, אז אין אוקראינע פעהלט אויס די פויערים-ערד, אבער ווען אן'ארימער אוקראינער פויער פערלאנגט ערד, שיקט מען איהם קיין סיביר. די יודישע קאלאניזאציע אין אוקראינע קאן דעריבער ארויסרופען דעם איינדרוק פון א ספעציעלער פריווילעגיע“.

דעראא זאל פעראייניגט ווערען מיט ארץ-ישראל?

ירושלים. (י.ט.א.) די אראבישע צייטונג „אל כרמל“ איז מודיע, אז צווישען דער ענגלישער און פראנצויזישער מאכט ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען אנשליסען צו ארץ ישראל דעם בעצירק דעראא. אויב דער דאזיגער פלאן וועט פערווירקליכט ווערען, וועט די גאנצע באהן-ליניע, וואס געהט פון חיפה צום עבר-הירדן, זיך געפינען אויפ'ן טעריטאריום פון בריטישען מאנדאט.

מערדערליכע אנפאלען איז צוג יאסי-בעלץ.
געשלאגען האבען אינדיוידען, וואס רופען זיך „קוזיסטען“.

בוקארעשט (יט"א) דער „אדווערול“ מעלדעט: דער פרעמיער-מיניסטער, דער אינערן מיניסטער, דער העכערער קאמיסאר פון בעסאראביען גענ. רישקאנו און דער גענעראל פראקוראר פון יאסי האבען בעקומען פאלגענדע אנקלאגע:

„מיר אונטערשריבענע איינוואוינער און בירגער פון דער שטאדט בעלץ, האבען די עהרע אייך צו מעלדען, אז אין דער נאכט פון 17-טען 16-טען מערץ 1927 זענען די יודישע פאסאזשירען, בירגער פון דער שטאדט בעלץ, וואס האבען זיך געפונען אין צוג יאסי—בעלץ שווער געשלאגען געווארען פון אינדיווידען, וואס רופען זיך „קוזיסטען“. מען האט די יודען צעקלאפט די קעפ און זיי ארויסגעווארפען פונם צוג אין פולען גאנג, זקנים, פרויען און קינדער זענען ארויסגעווארפען געווארען פונם צוג אין פולען גאנג, נאכדעם ווי מען האט זיי אכזריות'דיג געשלאגען צווישען די סטאציעס סקומפיא און פאלעשטי. די שלעגער האבען זיך בענוצט נישט נאר מיט דער פאסיוויטעט פון דעם פערסאנאל, נאר אויך פון זיין מיטהילף. די גאנצע בעפעלקערונג פון דער שטאדט בעלץ איז אלארמירט און ארומגעכאפט מיט א פאניק. פערוואונדערנדיג זיך אויף די דעקלאראציעס פון דער רעגירונג און אויף די געזעצען פונם לאנד, וועלכע פערזיכערן גלייכע רעכט און שוץ פאר אלע בירגער, אהן אונטערשיד פון נאציע און גלויבען, בעטען מיר אייך אנצונעמען מיטלען, אז אין דער צוקונפט זאלען די יודישע בירגער נישט זיין הפקר מיט זייער לעבען און פערמעגען“. עס פאלגען 15 אונטערשריפטען.

ווען קריסטוס וואלט געווען אן עמיגראנט...
וואלט מען איהם נישט אריינגעלאזט קיין קאנאדע.

מאנטרעאל. (י.ט.א.) דער יודישער דעפוטאט אין קאנאדער פארלאמענט ס. וו. דזשייקאבס האט די טעג, רעדענדיג אין פארלאמענט וועגען אימיגראציע קיין קאנאדע געמאכט פאלגענדע וויציגע בעמערקונגען: „ווען יעזוס פון נצרת וואלט איצט געקומען קיין קאנאדע, וואלט מען איהם, לויט די קאנאדער געזעצען פערבאטען דאס אריינקומען, ווייל יעזוס און די אפאסטאלען וואלטען נישט בעקענט נאכקומען די באדינגונגען. פיר פעראָרדנונגען וואלטען געווען געגען יעזוס'ן, דאס וואס ער געהערט נישט צום אגריקולטור-קלאס, דאס וואס ער איז א סטאליאר, בעלי-מלאכות, וואס מען דארף דא נישט, דאס וואס ער האט נישט קיין פאספארט און פירטענס וואלט ער נישט נעקענט נאכקומען דעם פונקט פון א „נישט אונטערבראכענער רייזע, און האבען דא קרובים אין לאנד“.

דער פאנטאפל-אימפעראטאר.
ווי אזוי אלעקסאנדרא פיאדאראוונא האט געפיהרט פאר דער נאז איהר מאן, ניקאלאי דעם צווייטען

די סאוויעטישע רעגירונג האט שוין פערענדיגט דאס פערעפענטליכען די קארעספאנדענץ צווישען ניקאלאי דעם צווייטען מיט דער קייזערין אלעקסאנדרא פעאדאראוונא. עס איז די טעג ארויס פון דרוק דער פינפטער און לעצטער באנד פון די דאזיגע בריף. און ווען מען לייענט די בריף זעהט מען ערשט רעכט, אין וועמענס הענד עס איז געלעגען דער גורל פון דער גרויסער רוסישער מדינה, וואס פאר א שפיל פון אינטריגעס און „איינפלוסען“ עס איז פארגעקומען אין קייזערליכען הויף, און דער עיקר — וואס פאר א ווילענלאזע, טראגי-קאמישע שפיל-געצייג עס איז געווען דער זעלבסטהערשער פון דער ריזיקער רוסישער אימפעריע אין די הענד פון זיין פרוי אלעקסאנדרא פעאדאראוונא, וועלכע איז אליין ווידער געווען ווי א היפנאטיזירטער מעדיום ביי דעם אנאלפאבעטישען פויער גרישקא ראספוטין.

דאס איז געווען א האלב יאהר פאר דער רעוואלוציע. אין דער שווערסטער צייט, וואס דער אונטערגעהענדער רעזשים האט איבערגעלעבט. און אין אזא צייט איז די רעגירונגס-מאשין איינגעוויקעלט געווארען אין א געדיכטען שפינוועבס פון ווייבערישער אינטריגע, וואס האט זיך שוין נישט בעגנוגענט מיט בלויז הויף-אנגעלעגענהייט, נאר וואס האט דערלאנגט א סך ווייטער און טיפער, אין די וויכטיגסטע מלוכה אנגעלעגענהייטען.

דעם 22 טען סעפטעמבער שרייבט אלעקסאנדרא פעאדאראוונא צו ניקאלאיען, וועלכער האט זיך דאן געפונען אין סטאווקע (הויפט-קווארטיר):

„מיין ליבער! איך וועל טון אלץ, וואס איז אין מיין קראפט, כדי דיר צו העלפען. א פרוי קאן אפטמאל א סך אויפטון, אויב נאר דער מאן רעכענט זיך וויפיל עס איז מיט איהרע מיינונגען. זיי (די מיניסטארען) ווייסען שוין איצט, אז זיי מוזען קוקען אויף מיר ווי אויף דיין שטיצע, ווי אויף דיינע אויגען און אויערען אין „טיל“ (רוקען פון דער ארמעע).

ווי בעקאנט, האט אלעקסאנדרא פעאדאראוונא, לויט ראספוטינס פערלאנג, שטארק מקרב געווען דעם „בעריהמטען“ פראטאפאפאוו. דאס האט זי, געגען דעם ווילען פון די איינפלוסרייכסטע מלוכה-מענער, אויסגע'פועל'ט, אז פראטאפאפאוו זאל ווערען אינערן מיניסטער. און אט שרייבט זי צו ניקאלאיען אין א בריף נאכדעם ווי פראטאפאפאוו איז שוין בעשטימט געווארען אלס אינערן-מיניסטער.

„איך קרעמפיר מיך שוין אפילו א טראפען נישט און איך האב נישט קיין מורא פאר די מיניסטארען. איך רעד רוסיש מיט דער שנעלקייט פון א וואססער-פאל און זיי האבען די העפליכקייט נישט צו לאכען פון מיינע גרייזען. זיי זעהן, אז איך בין פול מיט ענערגיע און אז איך דערצעהל דיר אלץ, וואס איך הער און זעה“.

און ניקאלאי ענטפערט אויף די דאזיגע ווערטער:

„יא, ווירקליך, דו דארפסט זיין מיינע אויגען און מיינע אויערען דארט, אין דער רעזידענץ, כל-זמן איך בין דא. דיין חוב איז אונטערצוהאלטען די אחדות און דעם הסכם צווישען די מיניסטארען. דערמיט וועסטו ברענגען גרויס נוצען מיר און אונזער לאנד. איך בין אזוי גליקליך, וואס דו האסט ענדליך געפונען פאר זיך א פאסענדע בעשעפטיגונג. איצט וועל איך שוין כאטש רוהיג זיין און וועל מיך ווענינסטענס נישט פייניגען צוליב די אינערליכע אנגעלעגענהייטען“.

ערב דעם טאג, ווען פראטאפאפאוו האט געדארפט האבען די ערשטע אוידיענץ ביים צאר, האט אלעקסאנדרא געגעבען ניקאלאיען אויספיהרליכע אינסטרוקציעס וואס און ווי אזוי ער זאל מיט איהם רעדען. „הייט איהם — האט זי געשריבען — אין אלץ פאלגען אונזער פריינד (מיט א גרויסען פ., דאס הייסט, ראספוטינען). זאג איהם דאס, זאל ער זעהן, אז דו האסט צו איהם (ראספוטינען) צוטרוי... האלט דאס דאזיגע פאפיר פאר זיך.

און דער אלמעכטיגער צאר האט דעם דאזיגען בעפעהל פון זיין פלונית פינקטליך אויסגעפיהרט. ער ענטפערט איהר אויף דעם דאזיגען בריף:

„דיין קליין בויגעלע פאפיר מיט די פראגען האב איך געהאלטען פאר זיך. איך האב בלויז נישט בעריהרט די פראגע וועגען רובינשטיינען. עס איז שוין געווען שפעט און די געסט אין דערבייאיגען צימער האבען געטומעלט“.

אבער דער קייזערין איז ווייניג געווען, אז דער קייזער זאל זי בלויז פאסיוו פאלגען, זי האט געדארפט האבען, אז ער זאל נאך דערצו זיין „הארט און מעכטיג“.

„זיי פיאטער דער גרויסער — האט זי איהם געשריבען, — זיי איוואן דער גרויזאמער, זיי דער אימפעראטאר פאוועל — צוברעך זיי אלעמען. איך וואלט זעהר געוואלט דיך זעהן אלס אזעלכען בנוגע די דאזיגע אלע מענשען, וואס ווילען אנפיהרען מיט דיר בעת עס דארף זיין פערקערט“.

און ווייטער:

„דאנק זיך, אז די לאגע ווערט בעסער — שרייבט זי דעם 22-טען פעברואר 1917, עטליכע טעג פאר דער רעוואלוציע — מיין טייערער, זיי שטארק, ווייז זיי דיין מעכטיגע האנד, אט דאס מוזען האבען די רוסען. דו האסט קיינמאל נישט דורכגעלאזט קיין געלעגענהייט צו ווייזען מענשען-ליבע און גוטסקייט — איצט גיב זיי אמאל צו פיהלען דיין פויסט. זיי אליין בעטען עס. דאס איז מאדנע, נאר אזוי איז שוין די סלאווישע נאטור. זינט זיי האבען אנגעהויבען פילען דיך און קאלינינען (אזוי האט זי גערופען פראטאפאפאוו'ן אין איהרע בריף), האבען זיי זיי אנגעהויבען רואיגער ווערען. זיי מוזען זיך אויסלערנען מורא צו האבען פאר דיר. ליבע אליין איז ווייניג“.

דער דאמאלסדיגער פרעמיער, גענעראל טרעפאוו, וועלכער איז בעשטימט געווארען אן דעם הסכם פון ראספוטינען, האט געזעהן אין פראטאפאפאוו'ן אן'אומגליק און האט זיך בעמיט פון איהם פטור צו ווערען. אבער אלעקסאנדרא איז געשטאנען פעלזען-פעסט פאר פראטאפאפאוו'ן. זי איז אפילו ספעציעל וועגען דעם געפאהרען צום מאן אין „סטאווקע“, כדי דארט צו פאראליזירען טרעפאווס איינפלוס.

„מיין ליבער, — שרייבט זי אין א בריף — גיב א קוק אויף זייערע פנימער — אויף טרעפאווס און פראטאפאפאווס — צי איז נישט קלאר, אז פראטאפאפאווס פנים איז ריינער, ערליכער און אמת'דיגער? אונזער פריינד (ראספוטין) בעט דיר, זאלסט זיין שטארק און מעכטיג און נישט נאכגעבען טרעפאוו'ן. דו ווייסט א סך מעהר, ווי דער דאזיגער מענש (טרעפאוו), און פונדעסטוועגען דערלויבסטו איהם אנצופיהרען מיט דיר. טא פארוואס זאלסטו עס נישט דערלויבען אונזער פריינד, וועלכער טוט אלץ אין גאטס נאמען?“

און ניקאלאי האט געפאלגט און פינקטליך אויסגעפיהרט דער פרוי'ס קאפריזען הגם די גאנצע רעגירונג איז געווען געגען פראטאפאפאוו'ן.

דאס איז בלויז א קליינער טייל פון דעם בילד פון אינערליכער צעפוילונג און דעמאראליזאציע אין קייזערליכען הויף, וואס ווערט ענטפלעקט דורך די פערעפענטליכטע בריף איז דען א וואונדער, וואס דער דאזיגער רעזשים פון ווייבערישע אינטריגע האט געהאט אזא שווארצען סוף?

נייער פאָלקסבלאַט
29. מערץ 1927.

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
29. מערץ 1927.

29 דינסטאָג כה אדר ב תרפ"ז	מערץ זון-אויפגאַנג 5.37 זון-אונטערגאַנג 5,50 לענג פון טאָג. 12,13

לאָדזער וואָיעוואָדע אויף די ווירטשאַפטס-קורסען אין טשאַרנאָטשין.

(ס) זונטאָג איז פאָרגעקומען די פייערליכע פערענדיגונג פון דעם ווירטשאַפטליכען קורס, וועלכער איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין טשאַרנאָטשין.

צו דער פערענדיגונג פון די קורסען איז ספּעציעל אַרויסגעפאָהרען קיין טשאַרנאָטשין דער לאָדזער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט, רעגירונגס-קאָמיסאַר איזשיצקי און גענעראַל מאַלאַכאָווסקי.

קהלה.
פּסח-אַקציע.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט זיך די קהלה-פערוואַלטונג צוליב דעם וואָס ס'איז נאָך נישטאָ קיין בעשטעטיגטער בודזשעט אויף 1927 י. געווענדעט מיט אַ בריף צו דער אויפזיכטס-מאַכט, אַז זי זאָל ערלויבען צו מאַכען היי-יאָהר אויסגאַבען אויף דער פּסח-אַקציע אין די ראַמען פון פאַראַיאָהריגען בודזשעט. צוליב דעם, וואָס ס'איז שוין קורץ פאַר פּסח האָט זיך נעכטען דע"ר ראָזענבלאַט געווענדעט צום רעגירונגס-קאָמיסאַר, אַז ער זאָל צואיילען די תשובה.

דער רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט דעם ענין איבערגעשיקט אין דער וואָיעוואָדשאַפט מיט אַ גינסטיגער מיינונג. אַזוי אַרום איז צו דערוואַרטען, אַז שוין אין די נאָהענטסטע טעג וועט דער ענין גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

לאָדזווערט איראָפּעאיש
ס'וועלען זיין „אָביקאַציעס" אויף די גאַסען.

(ס) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון געזונדהייטס-אַמט ביים מאַגיסטראַט. ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען דעם צוזאַמענפאָהר פון די שטאָטישע דאָקטוירים און סאַניטאַרע טוער פון פּוילען, וואָס דאַרף פאָרקומען אין לאָדז.

ווייטער איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אויפשטעלען אויף די לאָדזער גאַסען „אָביקאַציעס" (קלאָזעטען) פאַר'ן געברויך פון דער בעפעלקערונג. ס'איז נאָר פאַראַן אַ שוועריגקייט, מחמת אין לאָדז זענען נישטאָ קיין סקווערען און ליידיגע פּלעצער.

די פראַגע איז איבערגעגעבען געוואָרען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל אויסאַרבייטען די פּלענער.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ז) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקי-גאַס 27); דאַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 127); אילניצקי און צימער (וואָלטשאַנסקאַ 137); ליינוועבער (פריי-הייטס-פּלאַץ 2); האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1); קאַהאַנע אַלעקסאַנדער גאַס 80).

DR PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
מענעריש. און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6-7, זונטאָג פון 3-4

הינטער די קוליסען פון דער קהלה.
אַ בינטעל סקאַנדאַלעזע פאַקטען.

די לאָדזער יודישער קהלה איז שוין אַ שם דבר און אַ מוסטער פון אונטעטיגקייט און אומאָרדנונג. אָבער דאָס וואָס קומט פאָר הינטער די קוליסען פון דער קהלה און וואָס ווערט פערהוילען פאַר דער עפענטליכקייט גייט איבער יעדע גרעניץ. מיר ווילען דעריבער כסדר איבערגעבען פאַר דער עפענטליכקייט די אונערהערטע פאַקטען, כדי איינמאָל פאַר אַלעמאָל אַ סוף צו מאַכען צו דעם חוזק וואָס ווערט געטריבען אין דער יודישער קהלה אויפ'ן חשבון פון דער יודישער בעפעלקערונג.

1400 ביטעס.

שוין אויף דער דריטער זיצונג פון קהלה-ראַט הערט מען וועגען 1400 ביטעס פון יודישע אָרימעלייט, וואָס געפינען זיך אין דער גמינע-קאַנצעלאַריע. די מעשה פון די ביטעס איז פאָלגענדע:

אַ יודישער אָרימאַן, דאָס מוז מען מודה זיין, געהט נישט גערן וועגען אונטערשטיצונג אין דער יודישער קהלה. ער האָט נישט קיין גרויס האָפענונג צו קענען ריהרען מיט זיינע גרויסע צרות און וועהטאָגן די פערשידענע „מעהייטן". אָבער ווען ס'איז שוין גבאו מים עד נפש און קיין אַנדער אויסוועג איז נישט פערהאַן, ווענדעט ער זיך צו דער קהלה און דערביי לעגט ער אַרויס אַלץ, וואָס ער האָט אויפ'ן האַרצען. די קאַנצעלאַריע פון דער גמינע גרייט אָהן פאַרוואורף און די ביטעס ווערען אָנגענומען, נומערירט, געשטעמפעלט און אַריינגעלעגט אין דער טעקע, וואָס טראָגט דעם אויפשריפט „צו דער פערוואַלטונגס-זיצונג". אַזעלכע ביטעס זענען שוין נומערירט ביז 1400 און די פערוואַלטונג האָט נאָך נישט געעפענט אַפילו איינע פון זיי. זיצען דאָרט אָבער קלוגע מענשען און עטליכע פון זיי האָבען געפונען אַ מיטעל ווי אַזוי צו ערלעדיגען אַלע ביטעס מיט איינמאָל און אַפילו אין זיי נישט אַריינקוקען. דאָס מיטעל איז אַ גאַנץ פשוט'ס. איבערשיקען אַלע ביטעס צום „דאָבראָטשינאָשטש".

צו קיין באָרשט דאַרף מען נישט קיין צייהן, הצרין דאָזאָרעס! און די 1400 אָרימע יודען דאַרפען זוכען אַן אַנדער אָרט פאַר זייער גאולה.

ווער איז ביליגער?

ווען מען רעדט שוין וועגען די 1400 ביטעס, דאַרף מען נאָך עפּיס דערצעהלען. ס'וואָלט געווען אַ טעות צו מיינען, אַז די דאָזאָרעס בעהאַנדלען אַזוי גלייכגילטיג יעדע ביטע וועגען אונטערשטיצונג. ס'זענען פערהאַן אַזעלכע ביטעס, פערשטעהט זיך פון משלנו, וואָס ציהען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון אַ געוויסען טייל דאָזאָרעס. אַזוי למשל איז אויף איינע פון די לעצטע זיצונגען בעטראַכט געוואָרען אַ ביטע פון אַ יוד אַן אָרימאַן, אַ בכבוד'ין, אַן אָפּגעקומענעם, וואָס וואוינט נאָך איצט אין 5 צימער און אַ קיך. דער יוד בעט אונטערשטיצונג ביי דער קהלה. און עטליכע דאָזאָרעס בעקומען גלייך רחמנות און זיי לעגען פאָר צו בעשטימען פאַר דעם אָפּגעקומענעם 1,000 זלאָטעס, כדי ער זאָל קענען האַנדלען מיט אַ קאַסטעל טיי פאַר פּסח. נישט קוקענדיג אויף די פּראָטעסטען פון דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש, אַז מ'דאַרף נישט אויסקלויבען קיין מענשען, נאָר בעהאַנדלען כסדר די 1400 ביטעס וועלכע ליגען אין דער קאַנצעלאַריע, ווערט בעשטימט אַ ספּעציעלע זיצונג פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע, אויף וועלכער דער ענין דאַרף ערלעדיגט ווערען.

וואָלט מען געקענט מיינען, אַז צווישען די 1400 ביטעס, וואָס דאַרפען אָפּגעהען ענגראָס אין „דאָבראָטשינאָשטש" געפינען זיך נישט קיין נויטיגער ווי די דערמאָהנטע, וועלען מיר אַרויסציהען נאָר עטליכע פון דער קופּע:

אַ יוד אַן אָרימער טרעגער, די פרוי האָט איהם געבוירען אַ צווילינג און איז אין דער קימפעט משוגע געוואָרען. די פרוי דאַרף אָפּגעשיקט ווערען אין משוגעים-הויז, דער מאַן דאַרף געהען מיט'ן שטריק אויפ'ן גאַס, ווער זאָל זיך פערנעהמען מיט די עופה לעך, קיין משפחה, קיין קרוב איז נישט פערהאַן.

צווייטע ביטע: אַ יונג מיידעל איז בלינד געוואָרען אויף ביידע אויגען. אַ ווינער בלינדען היים וויל דאָס מיידעל אויסהאַלטען ביי זיך. די משפחה פון דעם אומגליקליכען מיידעל וויל גערן צאָהלען אין דער ווינער בלינדען-היים. די ווינער אינסטיטוציע וויל אָבער די פערזיכערונג פון דער יודישער קהלה אויף 100 דאָלאַר.

אַלזאָ, די דאָזיגע צוויי ביטעס, וועלכע זענען צופעליג פערעפענטליכט געוואָרען, (ווער ווייסט וואָס פאַר אַ צרות עס געפינען זיך נאָך אין דעם פעקעל פון 1400?) ווערען געשיקט צו „קבורה" אין „דאָבראָטשינאָשטש" און די ביטע פאַר דעם אָפּגעקומענעם גביר אויף 1000 זלאָטיס אויף אַ קעסטעל טיי, ווערט ערלעדיגט אויף אַ ספּעציעלער זיצונג, דערפאַר וואָס דער אָפּגעקומענער איז אַ „משלנו" אַן „איינענער". די דאָזיגע אונטערשטיצונג איז ביליגער.

דאָנערשטאַג לעצטער טערמין
אָפּצוגעבען „זעזנאַניעס" וועגען הכנסה-שטייער אויפ'ן יאָהר 1927.

דער לעצטער טערמין אויף צו דערלאַנגען „זעזנאַניעס", וועגען „פּאָדאַטעק דאָכאָדאָווי" אויפ'ן יאָהר 1927 פונ'ם „דאָכאָד", וואָס מען האָט געהאַט אין יאָהר 1926 איז דאָנערשטאָג ביז 2 אַ זייגער ביי טאָג.

הגם די סוחרים און קרעמער פון דריטע און פערטע קאַטעגאָריע זענען בעפרייט צו דערלאַנגען „זעזנאַניעס", איז אָבער זעהר וויכטיג און עס ליגט אין אינטערעס יאָ צו דערלאַנגען „זעזנאַניעס".

די סוחרים און קרעמער, וואָס דערלאַנגען נישט קיין „זעזנאַניעס" וועלען נישט קענען האָפען צו האָבען ערפאָלג מיט זייערע אַפּעלאַציעס, זיי וועלען נישט האָבען קיין רעכט צו ווענדען זיך צום פינאַנץ-אַמט מיט אַ פאָדערונג, אַז מען זאָל זיי אַרויסגעבען אַן „אָדפּיס" לויט וועלכע יסודות מען האָט זיי אַזוי בעשטייערט.

דאַגעגען די פּערזאָנען, וואָס וועלען דערלאַנגען זעזנאַניעס האָבען פיל גרעסערע שאַנסען אויף צו קאָנען שפּעטער אויסווירקען אַ פערקלענערונג אויפ'ן הכנסה שטייער.

דאָס ערשטע איז נויטיג, אַז יעדער זאָל אַליין זיך אויסרעכענען וויפיל עס האָט בעטראָפען זיין הכנסה אין יאָהר 1926.

לויט'ן געזעץ דאַרף מען צוזאַמען מיט'ן אָבגעבען די זעזנאַניעס איינצאָהלען א העלפט פון הכנסה שטייער ווי וואָס מען רעכענט אויס אַליין, און די אַנדערע העלפט קומט אויס צו צאָהלען אַרום נאָוועמבער. די אַמטען האָבען דאָס רעכט נישט אָנצונעהמען די זעזנאַניע אויב מען לעגט נישט ביי דעם קוויט פון דער איינגעצאָהלטער ראַטע פון דאָכאָדאָווי.

פאַר די אַלע סוחרים און קרעמער, וואָס זייער אויסגערעכענטע ריינע הכנסה בעטרעפט ווייניגער פון 7,200 זל. אַ יאָהר איז וויכטיג די הנחה, וואָס זיי קאָנען געניסען פאַר אויסהאַלטען מינדעריעהריגע קינדער, אויב דער אומזאַץ בעטרעפט מעהר דאַן האָט מען נישט די דאָזיגע הנחה.

די אַלע סוחרים און קרעמער דאַרפען אין זייער זעזנאַניע באַלד אויפגעבען וואָס פאַר אַ פערלייכטערונג עס קומט זיי פאַר זייערע קינדער, און דאַרפען דאָס אַליין אָבערעכנען.

יעדער סוחר, וואָס האַלט אויס אייגענע מינדער-יעהריגע קינדער, אָדער איינקלען, אָדער קינדער פון ברידער-שוועסטער, דאַרף צו דער זעזנאַניע ביילעגען אַ בעשייניגונג פון מאַגיסטראַט אָדער פּאָליציי מיט די נעמען און יאָהרען פון די קינדער.

אין דער לאָדזער מיטעל-אינדוסטריע
אַרבייט מען איצט שטאַרקער אַז מ'וויל זיך אויסשלאָגען דעם שטרייק-היזק.

(ס) לויט אַ דורכגעפיהרטער סטאַטיסטיק וועגען דער פּראָדוקציע אין דער לאָדזער מיטעל-אינדוסטריע, ווייזט זיך אַרויס, אַז די גרעסטע טייל פאַבריקען (149) אַרבייטען פולע 6 טעג אין וואָך און בעשעפטיגען 13.853 אַרבייטער. 8 פאַבריקען אַרבייטען 5 טעג אין וואָך און בעשעפטיגען 673 אַרבייטער; 5 פאַבריקען אַרבייטען 4 טעג אין וואָך און בעשעפטיגען 170 אַרבייטער; 3 פאַבריקען אַרבייטען 3 טעג אין וואָך און בעשעפטיגען 180 אַרבייטער.

אין אַלגעמיין אַרבייטען 165 פאַבריקען פון דער מיטעלער אינדוסטריע און זיי בעשעפטיגען 14.876 אַרבייטער.

נישט טעטיג זענען 9 פאַבריקען פון וועלכע ס'זענען אַרויסגעלאָזט 533 אַרבייטער.

92 פאַבריקען פון דער דערמאָהנטער צאָהל אַרבייטען אויף איין שיכט; 60 פאַבריקען – 2 שיכטען; 8 פאַבריקען – 3 שיכטען.

נאָכ'ן שטרייק ווערט אין די פאַבריקען געאַרבייט אין אַ פערשטאַרקטען טעמפּאָ: סיי די פאַבריקאַנטען, סיי די אַרבייטער ווילען זיך אויסשלאָגען דעם היזק פון דער שטרייק-צייט.

קאָמוניסטישע ליטעראַטור בעהאַלטען אין קוימען.

אויף ספּאָרנע גאַס נומער 11 געפינט זיך אַ בעקעריי, וואָס געהערט צו אַ געוויסען יוזעף פּוידאָק. נעכטען 4 פאַרטאָג, ווען די בעקער-אַרבייטער האָבען איינגעהייצט דעם אויווען, האָבען זיי דערזעהן, אַז דאָס פייער וויל זיך נישט ברענען און ס'האָט זיך געמאַכט אַ רויך.

ווען די אַרבייטער האָבען געוואָלט אויסרייניגען דעם קוימען, האָבען זיי בעמערקט, אַז דער קוימען איז פערשטאָפּט מיט אַ פּאַק-פּאַפּיר. אַרויסשלעפענדיג דעם פּאַק-פּאַפּיר, האָבען זיי דערזעהן, אַז דאָס איז קאָמוניסטישע ליטעראַטור.

די אַרבייטער האָבען אַלאַרמירט דער פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער וואוינונג פון פאַבריק-אַרבייטער פראַנציסעק אויגוסטינטשיק, אין וועלכען הויז, געפינט זיך אין דער וואַנד אַ לאָך, וואָס איז פעראייניגט מיט דעם קוימען פון דער בעקעריי. אין דעם דאָזיגען לאָך האָט מען אַראָפּגעלאָזט דורך אַ שטריק דעם פּאַק קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס, וואָס האָט געוואויגען אַן ערך 2 פוד.

אויגוסטינטשיק איז אַרעסטירט געוואָרען.

דער געלד-דוחק שטערט דעם האַנדעל.

אין אַלע צווייגען פון האַנדעל פיהלט זיך איצט אַ איבעשער מאַנגעל אין מזומן געלד. דאָס לאָזט זיך שטאַרק פיהלען אויפ'ן גאַנג פון האַנדעל, ווייל צוליב דעם קאָן מען נישט מאַכען קיין טראַנזאַקציעס. מען האָט מורא צו קרעדיטירען זיך, ווייל מען זעהט, אַז דער געלד-דוחק ווערט כסדר שאַרפער. איינע פון די סבות פון דעם געלד-דוחק איז אויך דאָס, וואָס אין די לעצטע חדשים זענען אַלע סאָרטען סחורה געשטיגען. עס זענען אויך טייערער געוואָרען אַלע לעבענס-פּראָדוקטען. צוליב דעם יקרות אויף לעבענס-מיטלען שפּאָרט מען אָב פון אַנדערע זאַכען, קויפט מען ווייניגער קליידונג, שוך א. ד. גל.

אין די האַנדעלס-קרייזען גלויבט מען, אַז צום איצטיגען שווערען מצב פון האַנדעל קאָן נאָר העלפען, אַז פּוילען זאָל בעקומען מעהר אומזאַץ געלד. דאָס קאָן געבען נאָר אַ גרויסע אויסלענדישע הלואה.

ציוויל-שטאַנד-אַמט.

(מ) אין דער נאָהענטסטער צייט וועט דער לאָדזער ציוויל שטאַנד-אַמט אַרויסגעבען אַ רייה געדרוקטע בעריכטען וועגען דער טעטיגקייט און פּלענער פון לאָדזער ציוויל-שטאַנד-אַמט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערברייטערען די טעטיגקייט פון ציוויל-שטאַנד-אַמט אין לאָדז, פאָהרט דער לייטער ה' אַלעקסי רזשעווסקי אַרויס קיין פּויזען, כדי זיך צו בעקענען מיט דער טעטיגקייט פונ'ם אָרטיגען ציוויל-שטאַנד-אַמט, וועלכער איז דער אַמבעסטען - איינגעאָרדענטער אין פּוילען.

ווי-אַזוי מ'מאַכט זיך „הולאַנקע".

(ז) פּאַראַיאָהרען האָבען מיר מיטגעטיילט, אַז עטליכע קאָמיסאַרען פון 10. קאָמיסאַריאַט האָבען אַרויסגעשיקט פּאָליציאַנטען אין די נאָענטסטע צוגויפּצוקלויבען פערשידענע מאכלים און משקאות אויף אַ „הולאַנקע".

די פּאָליציי-מאַכט האָט צוליב דעם אָנגעקלאָגט: דעם אונטער - קאָמיסאַר אַלעקסאַנדער מאַכע. פּושאַדאָווניק כאָדזישאָווסקי, פּאָליציאַנטען קאַמינ' און וואָיטינסקי.

שפּעט אין אָוענד האָט דאָס געריכט גרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען אַלע בעשולדיגטע זענען בעפרייט געוואָרען.

אויף פסח הבע"ל

טהוען מיר אייך אָנצומעלדען דעם פון לאַנגע יאָהרען בעקאַנטען און זעהר פיינען צכטין פסח'דיגען

פראַנק קאַפּע-צוזאַטץ

אין קיסטען און רונדע פּאַקונג.

ער איזט ערציינגט בהכשר גמור אונטער דער אויפזיכט פון הה"ג הג' מ' יעקב פרענקעל תאומים שליט"א אבד"ק פאָדגורזשע והגליל, וחותנו הרהמאה"ג וכו' מ' חיים קאַננער שליט"א.

1404

Henryka Franka Synowie

Fabryka Środków Kawowych S. A.

SKAWINA—KRAKÓW.

יודישע פרוי זיך אראָפּגעוואָרפען פון 3. שטאָק.

איבערגעלאָזט אַ מאַן און אַ 10-יעהריג מיידעלע. — די סיבה פון זעלבסטמאָרד: נויט, ארבייטסלאָזיגקייט, קראַנקהייט.

(—) נעכטען אַרום האַלב 1 מיטאָג-צייט זענען די איינוואוינער פון וואָל-טשאַנסקאַ 15 אויפגעציטערט געוואָרען פון אַ שטאַרקען קלאַפּ, וואָס האָט זיך געהערט אויפ'ן הויף. באַלד דערויף האָט זיך געהערט אַ שרעקליך געשריי און אין די איינוואוינער האָבען אַרויס-געקוקט דורך די פענסטער, האָבען זיי דערזעהן פאַר זיך אַ מורא'דיג בילד.

אויפ'ן הויף איז געלעגען אין אַ קאַ-לוזשע בלוט און מיט אַ צושפּאָלטענעם מוח אַ פרוי.

ווייל די פרוי איז געלעגען מיט'ן פנים צו דער ערד, איז נישט מעגליך געווען אויפ'ן ערשטען בליק צו דער-קענען ווער ס'איז.

אָבער באַלד האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורכ'ן פענסטער פון 3. שטאָק די פרוי שרה דבורה יאַקובאָוויטש, 44 יאָהר אַלט.

די סיבה פון דעם זעלבסטמאָרד איז — נויט און אַרבייטסלאָזיגקייט.

אויפ'ן דריטען שטאָק אויף וואָל-טשאַנסקאַ 15 וואוין שוין זייט אַ לענגע-רע צייט אַ געוויסער מענדיל יאַקובאָ-וויטש. וועלכער האָט אין משך פון 16 יאָהר נישט געהאַט קיין קינדער. אויפ'ן 16-טען יאָהר האָט די פרוי י. געבוירען אַ מיידעלע, וואָס איז שוין היינט אַלט 10 יאָהר.

נישט געקוקט דערויף, וואָס די פרוי יאַקובאָוויטש איז די שוועסטער פון דער ווירטין פון זעלבען הויז, האָט זי געוואוינט אויפ'ן דריטען שטאָק אין אַ קליין שטיבעל, פון אַ קליין פענ-סטערל.

לעצטענס איז דער מאַן געווען אַר-בייטסלאָז. אין שטוב האָט זיך בעוויזען יעדער נעפּעהרליכער שונא — נויט. און ווען מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט ה' יאַ-קיבאָוויטש שוין בעקומען אַרבייט, איז אָבער די פרוי שוין געווען גערוועאיש און קראַנק.

זי האָט אָפט גערעדט וועגען דעם, אַז איהר איז נמאס דאָס לעבען. נעכ-טען אינדערפריה האָט זי געזאָגט צו אַ שכן:

— היינט וועל איך פערבייגען מיין לעבען.

און האַלב 1 בייטאָג האָט זיך דורך דעם קליינעם פענסטער'ל פון 3-טען שטאָק די פרוי שרה דבורה יאַקובאָוויטש אַרויסגעוואָרפען. אומקלאַפּענדיג דעם מוח אָן דעם קאַלטען ברוק, האָט זי געפו-נען דעם טויט.

מיט דער לויה פערנעהמט זיך „חסד-של אמת".

מאַגיסטראַט וועט שטיצען די פי-זישע ענטוויקלונג

פון דער לאָדזער אַרבייטער-בעפעלקערונג.

(ס) פאָריגע וואָך איז ביים לאָדזער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט געווען אַ דעלעגאַציע פון די לאָדזער אַרבייטער-ספּאָרט-קלובען און פערלאַנגט, אַז די שטאָטישע מאַכט-אָרגאַנען זאָלען זיך מעהר אינטערעסירען מיט'ן ספּאָרט-לעבען פון דער אַרבייטער-בעפעלקערונג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער מאַגיסטראַט גערופען אַ קאָנפערענץ פון די אַרבייטער-ספּאָרט-קלובען און ס'איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אַ פּלאַן, ווי-אַזוי ס'זאָל געשטיצט ווערען די פיזישע ענטוויקלונג פון די אַרבייטער מאַסען.

ס'זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען פּראָיעקטען וועגען אויסבויען ספּעציע-לע ספּאָרט און שפּיל-פּלעצער, שטי-צען מיט לעקטאָרען א. אַ. וו.

פויערים ווילען לינטשען די פרוי פון אַנ'ערמאָרדעטען.

(:) זונטאָג, איז פאָרגעקומען די לויה פון ערמאָרדעטען פויער פעליקס לאַ-שעווסקי אין דאָרף דאָבראָוואַ ביי זגערזש, ווען דער וואָגען מיט'ן טויטען האָט געריהרט פון אָרט, האָבען זיך די פויערים געוואָרפען אויף דעם דער-מאָרדעטענ'ס ווייב, יוזעפאַ, און מיט אויסגעשרייען:

— זי איז די שולדיגע אינ'ם מאָרד! דער'הרג'עט זי! — האָבען די פויערים זי אָנגעהויבען מורא'דיג שלאָגען.

פּאָליציי האָט די בעפאָלענע קוים אָפּגעראַטעוועט פון די פויערים'ס הענד.

אויפ'ן קבר גופא האָבען די פויערים ווידער זיך געוואָרפען אויף יוזעפאַ'ן. אויך דאָ האָט פּאָליציי אינטערווענירט.

א הכחשה אויף א הכחשה.

(אַ בריף אין רעדאַקציע)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער הכחשה פון דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן אין נעכטי-גען נומער פון אונזער ציימונג בעט דאָזאָר דעפ. מינצבערג פעסטצושטעלען:

די ווערטער, וועלכע אַדוו. ווייצמאַן האָט געזאָגט מיר און דעם מיטגליד פון קהלה-ראַט ה' אייזנער זענען פאָלגענדע.

„די ניי געשאַפענע מעהרהייט שניצט זיך אָנהויבענדיג פון „בונד" ביז צו די אונפּאַרטייאישע, ד. ה. אַז אויב דער „בונד" האָט נישט קיין התחייבות פאָ-זיטיוו צו אונטערשטיצען, האָט ער דאָך פערשפּראָכען נישט צו שטערען.

אָט דאָס זענען די ווערטער, וועלכע אַדוו. ווייצמאַן האָט אונז געזאָגט. דאָס האָט אויך בעשטעטיגט עפענטליך פון דער טריבונע דער מיטגליד פון קהלה-ראַט ה' אייזנער אויף דער זונטאָג'-דיגער זיצונג פון קהלה ראַט. אין קיין ווייטער פּאָלעמיק וועגען דעם ענין וויל איך זיך נישט אַריינלאָזען.

מיט דרך ארץ

ל. מינצבערג, סיים-דעפּוטאַט.

פון געריכט.

פּאָליציאַנט דער'הרג'עט זיין חבר.

(אי) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דעם פּאָליציאַנט לעאָן זשעלאָנקאַ, וועל-כער איז בעשולדיגט, אַז בעת אַ „הו-ליאַנקא" דעם 10. דעצעמבער 1926, האָט ער דער'הרג'עט זיין חבר, דעם פּאָלי-ציאַנט שווידערסקי.

דאָס געריכט האָט זשעלאָנקאַ'ן פער-משפּט אויף 6 יאָהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט.

יוביליי פון ארטיסט ה' נירענבערג.

היינטיגען שבת קומט-פאָר אין סקאַ-לאַ-טעאַטער דער 15 יעהריגער אַרטיס-טישער יוביליי פון דעם בעקאַנטען לאָדזער אַרטיסט ה' נירענבערג.

צום יוביליי ווערט צוגעגרייט אַ פיי-ערליכע פאָרשטעלונג מיט אַ רייכען קאָנצערט פּראָגראַם.

פון קינאָ „אימפּעריאַל".

אין קינאָ „אימפּעריאַל" ווערט דע-מאָנסטרירט אַ הערליך בילד א. נ. „גע-ליבטע פון אַ ים רויבער" דאָס בילד צייכענט זיך אויס מיט שעהנע ים אויפ-נאָהמען און אינטערעסאַנטען אינהאַלט: די הויפּט-ראָלען שפּילען אַמעליאַ נאַ-ווע'לי און עדי דאַרקליי.

LEKARZ-DENTYSTA

Gajst-Strauchowa

ul. Narutowicza 11, tel. 19-67

טעלעגראַמע.

דערשאָסען א יודישען ארבייטער

בעת א געשלעג אין פּראַגער שחט-הויז.

וואַרשא, 28 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) היינט 3 בייטאָג האָט אין שחט הויז אין פּראַגע אויסגע-בראָכען אַ געשלעג צווישען קצבים, הענ-דלער און אַרבייטער. דער געשלעג איז ענטשטאַנען צוליב אַ סכסוך, וואָס קומט פאָר צווישען דעם טוחר חיים שווערצא, וועלכער האָט מאָנאָפּאָליזירט דעם וואַמ-פעל-האַנדעל מיט זיינע קאָנקורענטען ברידער קאַלווימשאַנסקי.

די ברידער קאַלוויטשאַנסקי האָבען זיך אַלס מיטהעלפער גענומען געוועזע-נע מיטגלידער פון דער פ.פ.ס. באָיוב-קע. דער געשלעג איז געווען זעהר אַ הייסער. מ'האָט אַרויסגעלאָזט ביז אַ 60 קויהלען. ס'איז ענטשטאַנען אַנ'אומגע-הויערער אַנלויף פון מענשען און אַ מהומה. דער 56 יאָהריגער אַרבייטער אברהם פוטערמאַן, וואָס איז צופעליג געווען ביים געשלעג איז פערוואונדעט געוואָרען מיט 3 קויהלען און איז גע-שטאָרבען. ער האָט איבערגעלאָזט אַ פרוי מיט 7 קינדער. מ'זענען אויך פער-וואונדעט געוואָרען דער פאַקער יצחק קאַלווימשאַנסקי און דער פיהרער פון דער באָיובקע לעאָנאַרד יאַבדרישעק. די פּאָליציי האָט אַרעסטירט יאַמברי-שעק'ן, חיים שווערצא און נאָך איינעם פון דער באָיובקע.

„זשונאַניעס" וועגען הכנסה-שטייער פערלענגערט ביז'ן 1. מאַי.

אינטערווענץ פון סענ. טרוסקער און דעפּ. חישליצקי ביים פינאַנץ-מיניסטער.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). סענאַטאָר טרוס-קער און דעפּ. ווישליצקי האָבען זיך געווענדעט צום פינאַנץ-מיניסטער מיט אַ בקשה צו פערלענגערן דאָס אָפּגעבען „זשונאַניעס" אויף הכנסה-שטייער ביז דעם 1. מאַי.

דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

די עקספּערטיזע איבער'ן קערפּער פון דער פירשטין לובאָמירסקאַ.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש) צוליב די סענסאַציאָנעלע ידיעות, וואָס זענען געווען אין דער פּרעסע אין צוזאַמענ-האַנג מיט'ן טויט פון מאַריאַ לובאָמיר-סקאַ, טיילט מיט דער אויספאָרשונגס-ריכטער אין פערשטענדיגונג מיט דער פּראָקוראָטור פאָלגענדעס:

די עקספּערטיזע וועגען די סבות פון טויט פון מאַריאַ לובאָמירסקאַ איז נאָך נישט פערענדיגט. אַלע ידיעות וועגען רעזולטאַט פון דער עקספּערטיזע זענען דעריבער גרונדלאָזע. אין איצטיגען מאָ-מענט קאָן מען פעסטשטעלען בלויז דאָס, אַז די ביז איצטיגע פאָרשונג (ד. ה. דער כעמישער אַנאַליז) האָט געגע-בען אַ נעגאַטיווען רעזולטאַט.

מאַטעמאַטישע מאַנוסקריפּטען פאַר דער אוניווער-זיטעט-ביבליאָטעק אין ירושלים.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש) די גע-זעלשאַפט „פריינד פון דער העברעאי-שען] אוניווערזיטעט אין ירושלים" האָט לעצטענס בעקומען אַ זאַמלונג פון מאַ-טעמאַטישע מאַנוסקריפּטען אין העברע-איש, וועלכע זענען פערבליבען נאָך דעם בעוואוסטען יודישען מאַטעמאַטי-קער י. ג. ליכטענפעלד.

די דאָזיגע מאַנוסקריפּטען זענען גע-שענקט געוואָרען פאַר דער אוניווער-זיטעט-ביבליאָטעק אין ירושלים דורך דער טאָכטער פון מחבר, שרה, די ערש-טע פרוי פון י. ל. פרץ.

די גאַנצע זאַמלונג איז שוין איבער-געשיקט געוואָרען קיין ירושלים.

פּאַטע אונטערמייער ניט זיין גאַנץ פערמעגען

אויף צו בעקעמפען זעלבסטמאָרדען צווישען דער יוגענד.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) דער בעקאַנ-טער יודישער-אַמעריקאַנער דיכטער לואי אונטערמייער, וועמענס 20 יעהרי-גער זוהן עס איז מיט אַ קורצער צייט צוריק בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, האָט ערקלערט, אַז ער וועט זיך ווידמען דעם פּראָבלעם פון ערציהען די יוגענד אויף אַזאַ אופן, אַז עס זאָל ביי דער יוגענד געשטאַרקט ווערען דער אָפּטי-מיזם און די צאָהל זעלבסטמאָרדען זאָל קלענער ווערען.

אונטערמייער האָט אויך ערקלערט, אַז ער וועט זיין גאַנץ פערמעגען אַוועק-געבען פאַר דעם דאָזיגען צוועק.

דער עלטערן-צוזאמענפאהר פון די „תרבות"-שולען אין ווארשא.

ווי מיר האבען שוין געכטען מעלע־פאניש בקיצור מודיע געווען איז זונטאג אין ווארשוי פארגעקומען דער עלטערן־צוזאמענפאהר פון די „תרבות"־שולען אין פוילען.

אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט לערך הונדערט דעלעגאטען פון פערשידענע שטעדט. די קאנפערענץ עפענט ד"ר יעקב כהן.

בעגריסונגס־רעדעס האלטען ה' העפט מאן אין נאמען פון צענטראל־קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, ה' סאצא — פון „התאחדות", ה' אייגעס — אין נאמען פון „קרן־קימת", ה' מילנער — לעהרער־פעראיין, צמח — ווילנער „תרבות", ה' האמבורג — „השומר הצעיר", טערגאפשטיין — אקאדעמישער פעראיין „ירדניה".

א שריפטליכע בעגריסונג האט צוגעשיקט ד"ר קלומעל

רעפעראטען.

עס האלטען דאן רעפעראטען ה' ראזענהאך א.ד.ט. די וועגען פון דער העברעאישער שול און ה' גתן ביסטריצקי ערגענצט דעם דאזיגען רעפעראט. פראפ. שניאורזאהן — די לעצטע ערציהונגס־מעטאדען אין דער שול און ד"ר אהרנזאהן — הויז, שול און עלטערן. אלע רעפערענטען ווייזען אן אויף דער נאציאנאלער בעדייטונג פון דער העברעאישער ערציהונג און די אויפגאבען פון די עלטערן לגבי דער „תרבות"־שול.

נאכדעם ווי עס ווערט אויסגעוועהלט א פרעזידיום, האלט מ. גארדאן א רעפעראט וועגען דער פאליטישער און מאטעריעלער לאגע פון די העברעאישע שולען.

דאן גיט ה' מ. גארדאן אן איבערבליק איבער דער ענטוויקלונג פון דעם העברעאישען שול־וועזען ביז היינטיגען טאג.

אין א בעזונדער שווערע לאגע האט זיך דאס שול־וועזען געפונען אין פוילען ביז'ן יאהר 1922, נישט־קוקענדיג, וואס דער ווערסאילער טראקטאט און די קאנסטיטוציע פערזיכערען אונז נאציאנאלע שולען.

די רעגירונג שטרעבט נישט צו אסימילירען די יודען. נאר צו פאלאניזירען זיי, כדי זיי צו קאנען אויסנוצען צו איהרע צוועקען, בעזונדערס פאר דער קרעסען־פאליטיק.

אין יאהר 1922 האט די רעגירונג ארייגעטראגען א געזעץ וועגען צענטליכע שולען פאר די מינדערהייטען, א אויסנאהם איז געמאכט געווארען נאר בנוגע צו יודען, פאר דער דייטשער מינדערהייט אין פוזען איז געשאפען געווארען גאר א בעזונדער געזעץ, אזוי, אז אין אן ארט, וואו ס'געפינען זיך 40 דייטשע קינדער דארף געשאפען ווערען א שולע מיט דער דייטשער אונטער־ריכטס־שפראך.

דער רעדנער דערמאהנט דעם פאקט ווען דער „תרבות" האט זיך געווענדעט צו די פערשידענע פארטייען וועגען שאפען א געמיינזאמען פראנט אין בעצוג צו דער רעגירונג וועגען דעם אלגעמיינעם יודישען שול־וועזען. די לינקע האבען דעם פארשלאג אבגעווארפען.

דער רעדנער האלט, אז עס מוז געשאפען ווערען א געמיינזאמער פראנט לגבי דער רעגירונג.

דיסקוסיע.

עס ענטוויקעלט זיך א שארפע דיסקוסיע איבערהויפט איבער דער פראגע צי זאל „תרבות" געהן צוזאמען אין פאליטישע אקציעס מיט דער צ.י.ש.א. אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך, די ה"ה ראוויצקי (פרושאני), אייזענבוים (ניעסוויעזש), בר־דעת (ראוונע), וועלכער האלט, אז ביי די לעהרער איז דער פראפעסיאנאליזם העכער, ווי דער „תרבות'־יום".

ה' גינזבורג (זדאלבונאווא) האלט א שארפע רעדע וועגען די בעציהונגען צווישען די לעהרער און עלטערן, אז די לעהרער פאדערן צו גרויסע געהאלטען. ער קריטיקירט דעם צענטער, וועלכער האט מיט דעם דעמאנסטראציע־צוזאמענפאהר נישט דערגרייכט זיין ציל, ווייל די פאהנען טרעגער פון „תרבות". די ציוניסטישע פיהרער זיינען אפילו נישט געקומען בעגריסען דעם צוזאמענפאהר.

ה' אייגעס איז מסכים מיט'ן שטאנדפונקט פון לעצטען רעדנער, אז די ציוניסטישע פיהרער ארבייטען נישט פאר דער העברעאישער שול.

זעהר שארף געגען די יודיש־וועלטליכע שולען פראטעסטירט ה' בערגער, וועלכער זאגט, אז מען מוז געגען זיי קעמפען. ער האלט, אז עס איז א גליק וואס אין „תרבות" מישען זיך ווענינ די ציוניסטישע פיהרער.

רעזאלוציעס.

מען טרעט דאן צו אבצושטימען די רעזאלוציעס, וועלכע רופען ווידער ארויס א דיסקוסיע, ווייל אין איינער פון די רעזאלוציעס רעדט זיך וועגען א פראטעסט געגען די ציוניסטישע פיהרער, וועלכע האבען זיך נישט בעטייליגט אין דער קאנפערענץ.

מיט א מעהרהייט שטימען ווערט אזא פראטעסט אנגענומען.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

שבת, דעם 2. אפריל ה. י., 8.30
א זייגער אוונט צום 15־יעהריגען יובילעאום פון ארטיסט

נירענבערג

עס ווערט געשפילט:

„די אומגליקליכע טאכטער"

לעבענס־בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין.

צום שלוס: **דער רבי פון ראדימנע???**

פין י. אצאושאנצק, מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגע פון לאדזער פובליקום:
ח:ה לערנער, שלמה קוטנער, דיר זיידערמאן, א. פאליאכאף.

בילעטען צו בע זמען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אויף א סענסאציאנעלען אופן!

איז אן אינטערנאציאנאלער אפעריסט עטלאפען פון ווארשאווער אויספארשונג'ס־אמט.

אן אויסערגעוועהנליכע געשיכטע האט זונטאג פאסירט אין ווארשאווער אויספארשונגס־אמט, א געשיכטע, וואס האט אויפגערודערט די גאנצע פאליציי אין ווארשא. דאס וואס עס האט געטראפען איז צום ערשטען מאל געשעהן זינט דער ווארשאווער אויספארשונגס־אמט עגזיסטירט.

די פעלשער־בריגאדע ביים אויספארשונגס־אמט האט נאך שווערער מיה אין פיל אנשטרענגונגען פערהאלטען אין ווארשא דעם בעוואוסטען אינטערנאציאנאלען אפעריסט און טשעקען־פעלשער אנטאני אדאם זגורסקי, 47 י. א., וועלכער איז איינגעמעלדען אין ראדאם, אז ער וואוינט דארט, אבער אין דער אמת'ן האט ער ארומגעוואנדערט איבער דער וועלט אלס „פרייער פויגעל". דאס איצטיגע מאל האט מען איהם פערהאלטען פאר פעלשען א טשעק אויפ'ן נאמען פון א בעקאנטען היגען יודישען סוחר. אויפ'ן דאזיגען טשעק האט ער אפגענומען 1200 דאלאר.

זונטאג ביימאג איז זגורסקי אויסגעפירט געווארען אין ביורא פון דער פעלשער־בריגאדע דורך אן אגענט פון דער זעלבער בריגאדע. דער דאזיגער אגענט איז א געוועזענער פארוטשניק פון דער פוילישער ארמעע און איז ערשט מיט איינינע וואכען צוריק אנגעקומען דינען אין דער פעלשער־בריגאדע ביים אויספארשונגס־אמט. נאכ'ן אויספרעגען האט זגורסקי פארגעלעגט דעם אגענט, אז ער זאל מיט איהם געהן צובייסען אין א רעסטאראן. הגם זגורסקי איז געווען ארעסטירט, איז דאך דער אגענט מיט א ם אוועק פון אויספארשונגס־אמט אין ווענגלינסקיס רעסטאראן אויף קראקאוער פארשטאט 87. דארט האבען ביידע חבריה'לייט זיך נישט געזשאלעוועט קיין „כוסות". דערביי האט זגורסקי אזוי אנגעשכורט דעם אגענט, אז ער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין. דערווייל איז זגורסקי, וואס האט רעגולירט דעם חשבון, נעלם געווארען פון רעסטאראן און איז ווי אין וואסער אריין. ערשט עטליכע שעה דערנאך איז דער אגענט, שכור ווי לוט, צוריקגעקומען אין אויספארשונגס אמט אהן זגורסקי'ן. ווי נאר דער אגענט איז אריין אין ביורא פון דער פעלשער־בריגאדע איז ער אנידערגעפאלען אויף דער פאדלאגע, ווייל ער האט זיך קוים בעקאנט האלטען אויף די פיס. ווען די אנפיהרער פון אויספארשונגס־אמט האבען זיך דערוואוסט, ווי אזוי זגורסקי איז אנטלאפען, איז אויסגעבראכען צווישען זיי אן אומבעשרייבליכע מהומה. דער אנפיהרער פון דער פעלשער בריגאדע מיט זיין פערטרעטער זענען געפאלען אין חלשות און מען האט זיי לאנג געמוזט מינטערן.

עס איז אלארמירט געווארען די גאנצע ווארשאווער פאליציי, אלע וואקזאלען זענען בעזעצט געווארען דורך פאליציי־אגענטען און אין אלע אבגעהענדע צוגען און אויך אויף די ראגאטקעס זענען געמאכט געווארען רעוויזיעס.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען, בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז, און לונגען־קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע וגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. H. RAKOWSKI

אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעציגען פון זאווארזקא 25
אויף **זאווארזקא 8,**
פראנט, 1.שטאק, טעל. 37-34.

107

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-12.
ספעציאליסט פאר הויט, וועגעריש און מע נער־שטעכע קראנקהייטען. באַ
הײלונג מיט קווארץ־לאמפען (הער־אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען.

(43

דאגעגען האבען אנדערע בעשולדיגטע בעהויפטעט, אז זיי זענען געפאלען א קרבן פון פראוואקאציע. בעזונדערס פאסט אונז געווען דערין איבערצייגט איינע פון די פרויען. זי האט אנגעוויזען אויף דער פערזאן פון א געוויסען יע., א מיטגליד פון דער קאמפס־אפטיילונג. די פרוי און עטליכע פון די איבעריגע בעשולדיגטע זענען געווען זיכער, אז זיי זענען קרבנות פון פראוואקאציע, און זיי האבען איבערגעלאזט זייער פערמעגען אויף צו געפינען און אומצוברענגען דעם פראוואקאטאר יע. וועגען אזעוו'ן, אדער נועגען אן אנדער פערזאן, וואס זאל שטעהן נאהענט צום צענטער פון דער פארטיי, האט קיינער פון זיי קיין ווארט נישט גערעדט. אויך דער אדוואקאט אליין, וועלכער האט בכלל געהאלטען, אז די זיבען געהאנגענע זענען אדורכגעפאלען א דאנק א פראוואקאטאר, האט גאר נישט געלעגט קיין שום געוויכט אויף די פערדאכטען געגען אזעוו'ן.

אויף די אדוואקאטען האט זיך אפגעשטעלט די אויספארשונג פון ארגונאוו'ן. ווייטער געהן איז נישט געווען וואוהין. דא זענען די פעדים פון די קלאגען איבערגעריסען געווארען, און מעהר קיין קאנקרעטעס האט ארגונאוו נישט בעקענט ארויסבעקומען. ער איז געבליבען שטעהן פאר עטליכע גארנישט־זאגענדע השערות: עס געהן ארום קלאגען וועגען פראוואקאציע; אבער די פער'משפט'ע האבען אדער גארנישט אנגעוויזען וועגען פראוואקאציע, אדער זיי האבען געמאכט אנווייזונגען אין גאר אן אנדערער ריכטונג. וועגען אזעוו'ן איז קיין רייד נישט געווען...

ארגונאוו האט געבעטען די אדוואקאטען זיי זאלען צונויפשטעלען א גענויען בעריכט וועגען פראצעס פון די זיבען געהאנגענע. יעדער פון זיי האט גדארפט אנשרייבען דאס, וואס ער האט געוואוסט און שפעטער האבען זיי גזואלט אינאיינעם רעדאגירען די געזאמעלטע מאטעריאלען

דאן האט ארגונאוו מיטגעטיילט דעם צענטראל־קאמיטעט די רעזולטאטען פון זיין אויספארשונג, און דער צ. ק. איז געקומען צום בעשלוס, אז קיין שום ממשות'דיגעס איז נישט דערהאלטען געווארען און אז ווייטער פיהרען די אויספארשונג אין דער דאזיגער ריכטונג איז צוועקלאז. עס איז נאר בעשלאסען געווארען ווייטער צו זאמלען מאטעריאלען.

אבער די קלאגען וועגען דעם, אז אזעוו איז א פראוואקאטאר האבען נישט אויפגעהערט, און דער צענטראל־קאמיטעט האט בעשלאסען איהם וועגען די קלאגען מיטצוטיילען.

אזעוו האט דעמאלט געוואוינט אין פעטערבורג און געארבייט איבער א גראנדיעזען טעראריסטישען פלאן. דער פלאן איז בעשטאנען נישט מעהר און נישט ווענינער, ווי אומצוברענגען דעם צאר ניקאלאי II גופא. לויט די פראיעקטען, וועלכע אזעוו האט איבערגעגעבען איינעם מיטגלידער פון צענטראל־קאמיטעט, האט דער אטענטאט אויפ'ן צאר גדארפט געפיהרט ווערען, ווי אן אמת'ע בעלאגערונג, פון פערשידענע זייטען, אויף פערשידענע אופנים און מיט פערשידענע מיטלען.

ארום צארסקאיע סיעלא און גאטשינא, די קייזערליכע רעזידענצען נעבען פעטערבורג, האט אזעוו בעזעצט אייגענע מענשען, מיטגלידער פון דער טעראריסטישער ארגאניזאציע. כדי צו פערדעקען און מאסקירען די אונטערנעהמונג, זיינען אין די ערטער געעפענט געווארען דורך פערטרויטע פערזאנען געוועלבלעך און טיי־הייזער. עס זיינען פערפיהרט געווארען בעקאנטשאפטען מיט פערזאנען, וואס זיינען געשטאנען נאהענט צום קייזערליכען הויף. אזעוו האט זיך בעקענט מיט איינעם פון דער זינגער־קאפעלע ביים הויף און ער האט געארבייט איבער'ן פלאן, אריינצובעקומען זיך אין דער הויף קירכע. צו יענער צייט האט זיך אזעוו בעקענט מיט אן ארטיסטקע פון א פעטערבורגער קאפע־שאנטאן, וועלכע איז געשטאנען נאהענט צו די הויף־ספערען. איינמאל האט ער דערצעהלט א מיטגליד פון צ. ק., אז ער מוז אפט זיין אין טעאטער, קויפען בילעטען אין דער ערשטער רייה, ווייל דאס איז איהם נויטיג פאר די בעציהונגען מיט דער ארטיסטקע. אויפ'ן צווייטען טאג האט א בעקאנטע דערצעהלט דעמזעלבען צ.־ק. מיטגליד, אז זי האט געזעהן אזעוו'ן פאהרען אין אן אפענער קארעטע מיט א פערדעכטיגער פרוי. מ'האט אויף דעם פאקט נישט געלעגט קיין אכט, ווייל אין צענטער פון דער פארטיי האט מען געוואוסט, אז די מיטגלידער פון דער קאמפס־ארגאניזאציע — ווער רעדט שוין וועגען אזעוו'ן — קומט אויס זיך צו געפינען אין אלע מעגליכע און אונמעגליכע סיטואציעס.

אזעוו האט דערצעהלט, אז ער רעכענט אויסצונוצען אויך אנדערע מעגליכקייטען, כדי צו פערזיכערען דעם ערפאלג פון אטענטאט אויפ'ן צאר. ער האט געוואלט אויסנוצען דעם „סאיוז רוסקאווא נאראדא", די בעקאנטע פאטריאטיש־כוליגאנישע ארגאניזאציע פאר זיינע צוועקען. ער האט בעקומען א פארשלאג פון א געוויסער פערזאן אין אדעס, וועלכע האט געהאט די מעגליכקייט אריינצודרינגען אין דעם „סאיוז". אזעוו האט זיך אבער געוואקלט און, ווי ר'האט איבערגעגעבען, האט ער מורא געהאט פאר „פראוואקאציע".

ביז יענער צייט האט זיך אזעוו, ביים אנעהמען נייע מיטגלידער אין דער קאמפס־ארגאניזאציע, אויפגעפיהרט אזוי, אז ער פלעגט זיך פריהער אליין זעהן מיט'ן קאנדידאט, נענוי זיך מיט איהם בעקענען און דאן איהם געהייסען ווארטען אויף א בעשלוס, וואס עס האט אפט געדויערט חדשים־לאנג. דא האט אזעוו איינגעהויבען די פראגע, אז די נייע קאנדידאטען פאר טעראריסטישער ארבייט זאלען פריהער דורכגעהן, אזוי צו זאגען „עקזאמינירט" ווערען דורכ'ן ארגאניזאציאנס ביורא פון צענטראל־קאמיטעט. דאס ביורא האט, לויט אזעוו'ס פערלאנג, גדארפט זיך בעקענען מיט די קאנדידאטען, שאפען וועגען זיי אלע נויטיגע אינפארמאציעס און דאן צופיהרען דעם קאנדידאט מיט איהם אזעוו'ן. דער צ. ק. האט זיך אקעגענגעשטעלט דער דאזיגער פאדערונג. מ'האט געהאלטען פאר נישט קאנספיראטיוו, אז נייע מיטגלידער זאלען האבען באלד א צוטריט צום אונלעגאלען ארגאניזאציאנס־ביורא. דאגעגען האט מען געהאלטען פאר צוועקמעסיג, אז די קאנדידאטען זאלען דורכגעהן די קאנטראלע פון אזא קאמפעטענטען פיהרער פון דער קאמפס־ארגאניזאציע, ווי אזעוו איז געוועזען.

(פארטזעצונג קומט).

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע“.

עקזאָטישער ראָמאַן.

(53

די פּרינצעסין איז געשטאַנען ווי פון אַ דונער דערשלאָגען.

— נאָך מעהר — האָט פאָרגעזעצט דער וויקאָנט — מיי. נע גראַזדוקען האָבען מיר איצט מיטגעטיילט, אַז מאָרגען, אָדער איבערמאָרגען וועט מען דעם דאָקטאָר לעווי אַריינגעבען אין אַ שיפעל פערפיהרען אויף אַ ווילדען אינזעל און איהם ברענגען פאַר אַ קרבן לויט די מנהגים פון די משוגעים דעם גאָט פון טוים.

— און דער מאַהאַראַדזשאַ, אונזער גוטער מאַהאַראַדזשאַ נעהמט אַנטייל אין דעם פערברעכען? — האָט אויסגעשריגען די פּרינצעסין — ניין, איך וועל עס נישט אויסהאַלטען, איך וועל אַוועק פון דעם הויז, פון דער היים, איך וועל לויפען צו דער קייזערין איך וועל בעטען, איך וועל שרייען נאָך הילף... איך וועל אַליין פאָהרען קיין נאַגאַסאַקי איהם ראַטעווען!..

— צוליב'ן דאָקטאָר בעט איך אייך, בערוהיגט זיך! אייער אַריינמישען זיך קען נאָך ברענגען שאָדען. הערט מיך אויס, — האָט ווייטער גערעדט דזוק טשעי, וויוזט נישט קיין סמנים, אַז איהר ווייסט פון עפּעס, איהר זענט נישט בעקאַנט מיט די אינטריגעס אין הויף, איין וואָרט אייערס קען ברענגען צו אַ שרעקליכער קאַטאַסטראָפע, פערלאָזט זיך אויף מיר. איך ווייס ווי צו האַנדלען. מען דאַרף זיין זעהר פאָרזיכטיג.

— איהר וועט ראַטעווען דעם מענשען, וועלכער איז מיר טייערער פון מיין אייגען לעבען? — האָט מיט טרערען אין די אויגען געפרעגט די פּרינצעסין.

— איך זאָג אייך נאָך אַמאָל, פּרינצעסין, אַז איך האָב אייך ליבער ווי מיין לעבען און דערפאַר וועל איך נישט דערלאָזען צו דעם אומגליק. איך האָב גאָך האָפנונג, אפשר, מיט דער צייט וועט איהר וועט זיך ענטוישען אין דאָקטאָר, וועט איהר זיך דערמאָנען אין מיר, אָבער קודם כל דאַרף דער דאָקטאָר לעבען, דאָס איז מיר אויך אַזוי טייער ווי מיין לעבען. ווייל איך האָב אייך ליב. איך זאָג עס אייך אָפען, ווי עס פּאַסט פאַר אַ יאַפּאַנישען עהרענמאַן.

כריזאַנטעמאַ האָט דערלאַנגט דעם וויקאָנט די האַנד, וועלכער ער האָט בעצייכנט מיט אַ פלאַמענדען קוש.

— איך דאַנק אייך, פּרינצעסין, פאַר אייער צוטרוי צו מיר. איהר וועט אין דעם קיין חרטה נישט האָבען.

די פּרינצעסין האָט אויסגעווישט די אויגען פון די טרערען.

— ני, און איצט דאַרפען מיר אַריינגעהען דורך בעזונדערע טירען מען זאָל נישט זעהען, אַז מיר זענען צוזאַמען, און עס זאָל נישט אַרויסרופען קיין פערדאַכט.

כריזאַנטעמאַ איז אַריין אין זאַל, גלייך ווי עס וואָלט גאָרנישט געשעהען. זי האָט זיך געמאַכט פרעהליך.

דער מאַהאַראַדזשאַ איז עטליכע מאָל צוגעגאַנגען צו איהר און געפרעגט, ווי עס געפעלט איהר דער פּרינץ [פּושימאַ. די פּרינצעסין האָט געענטפערט, אַז זי איז ענטציקט, כמעט פערליבט און דער מאַהאַראַדזשאַ איז געבליבען העכסט צופרידען פון דעם באַל און פון די רעזולטאַטען; ער האָט שוין געזעהן די פּרינצעסין כריזאַנטעמאַ אַלס פּרינצעסין פּושימאַ...

45.

דזוק-טשעי שלאָפט נישט.

נאָכ'ן באַל ביים מאַהאַראַדזשאַ איז דזוק-טשעי אַהיים געקומען אַ צוקאָכטער, אַ צוהיצטער, פול מיט קריגערישען פייער.

— מיר וועלען בעווייזען וועד מיר זיינען, — האָט געטראַכט דער שעף פון די גראַזדוקען.

ער האָט אַריינגערופען צו זיך דעם דיזשורנעם אָפיציר.

— רוף צונויף 30 פּערזאָן, זיי זאָלען היינט ביינאַכט זיין גרייט אָפּצופאָהרען אויף אַ דאַמפער קיין נאַגאַסאַקי, אינסטרוקציעס-שפּעטער.

דער דיזשורנער איז באַלד אַרויס און אין אַ האַלבער שעה אַרום האָבען זיך דערהערט שווערע טריט פון מענשען.

דזוק-טשעי איז אַרויס פון זיין קאַבינעט אין זאַל אַריין וואו עס האָבען זיך פערזאַמעלט די 30 פּערזאָן, וועלכע האָבען בעדאַרפט אָפּפאָהרען קיין נאַגאַסאַקי און ער האָט פאַר זיי געהאַלטען אַ קורצע רעדע.

— איהר דאַרפט איצט בעווייזען — האָט געזאָגט צו זיינע גראַזדוקען דער וויקאָנט דזוק-טשעי — אַז איהר זענט טאַפּפער ווי די סאַמוראַיען, קלוג און כיטרע, ווי די שלאַנגען, עס האַנדעלט זיך אין דעם וואָס די טשעיטען ווילען ברענגען אויף אונזער לאַנד אַן אומגליק, זיי ווילען אונז אַריינפיהרען אין אַ מלחמה מיט די דייטשען. זיי האָבען בדעה|צו פערגאַרען אַ דייטשען בירגער און איהם ברענגען אַלס קרבן לויט זייערע מנהגים דעם גאָט פון טויט. די דייטשע געזאַנדשאַפט וועט דאָס נישט פערשווייגען מיר טאָרען נישט דערלאָזען עס זאָל אויף אונזער פאָטערלאַנד געבראַכט ווערען אַן אומגליק צוליב זייערע נאַרישקייטען.

— באַנדאַי, ניפּאָן! האָבען אויסגעשריגען די אַנוועזענדע.

— פאָהרט און דער גאָט פון גליק זאָל אייך העלפען! — האָט געזאָגט דזוק-טשעי — איהר וועט בעקומען בעוואָפענונג. אין דער ענגלישער האַנדעלס באַנק וועט איהר בעקומען די נויטיגע סומען געלד, אין נאַגאַסאַקי וועט איהר אויך ערהאַלטען די געניע אינסטרוקציעס. פאָהרט! גאָט איז מיט אייך!

46.

דאָקטאָר לעווי איז נאַגאַסאַקי.

די העלע זון האָט בעלויכטען די וואונדערשעהנע ברעגעס פון דעם אַלטען נאַגאַסאַקי-פּאָרט, ווען עס איז אָנגעקומען די שיף „ריטשאַרד דער דריטער“.

אויפ'ן דאָקטאָר האָבען שוין כמעט 3 וואָכען געוואַרט די אונטערגעקויפטע טשעיטען. זיי האָבען זיך טאַקע זעהר דערפרעהט, ווען זיי האָבען ענדליך דערזעהן דעם אויף וועלכען זיי האָבען אַזוי לאַנג געוואַרט.

(פאָרטזעצונג קומט)

קינא-טעאַטער „IMPERIAL“
רוג זאַוואַ-זקאַ און זאַכאַרניאַ.

היינט און פאָלגענדע טעג!!!
אויסערגעוועהנליכע פּרעמיערע!

היינט און פאָלגענדע טעג!!!
אויסערגעוועהנליכע פּרעמיערע!

עס ווערט דעמאָנסטרירט אַ מעכטיגע סענסאַציאָנעלע דראַמאַטישע דראַמע אין 8 גרויסע אַקטען א. נ.:

„די געליבטע פון רויטע טייוועל“

(די געליבטע פון אַ ים-רויבער).

Augusto Genina רעזשיסירט פון בעוואוסטען

אין די הויפּט-ראָלען: AMLETTO NOVELLI i EDY DARCLEA

קינא ביים קאָאָפּעראַטיוו
פון מלוכה-, קאָמונאַלע און געזעלשאַפטליכע בעאַמטע
40 שיענקעוויטשאַ 40.
דער גרויסער ערפאָלגרייכער פילם!

היינט אין מאָרגען — צום לעצטען מאָל!
„ווין, די שטאַדט פון מיינע טרוימען“
8 אַקטען פון פרעהליכע געשעהענישען און פערוויילונגען פון „Qui pro Quo“ אין די הויפּט-ראָלען:
Harry LIEDTKE, Lilian HARVEY i Mary KID.

קאָפּ- וועהטאָג און ערשעפונג,
ווי אויך מאָגען-פערדאַרבונג, לעבער-קראַנקהייטען, נירען, גאַל-שטיינער, רעוומאַטיזם, אַרטרעטיזם, העמאָרידען-וועהטאָגען קומען: פון פאַר צוליב דער שלעכטער שטאָף-ווערקסלונג און פעראונרייניגונג פון בלוט אין מענשליכען אָרגאַניזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

ווירקען צו אַ גוטער שטאָף-ענדערונג, ערוועקען צו פערדייען, ריינינגען דאָס בלוט און אַלערערשט מאַכען געזונד דעם מאָגען און ברענגען צו אַ רעגולערע פונקציע פון דער לעבער און נירען, זאָווי בעזייטיגען שטילגאַנג, און

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען פון אָרגאַניזם די נישט פערדייטע רעשטלעך, ווי אויך בעקעמפען דאָס שאַפען זיך פון פערזעצונגען, וואָס איז גורם צו רעוומאַטיזם און אַטרעטיזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען און פערהיטען דאָס שאַפען זיך פון גאַל-שטיינער און פערמילדערן די העמאָרויד-שמערצען.

די פרייזען: אַ האַלב שאַכטעל 1.50 זל.
אַ דאָפּעלטע שאַכטעל 2.50 זל.

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדעס. 156

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר
נירען, בלאָזען און
האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)
Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס, דיבטהערמאָפּעראַטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגענ-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוענד, פרויען—12 ביז 3 נאָכם. 873

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.
היינט און פאָלג. טעג! פאַר דערוואַקסענע!
דראַמע אין 2 סעריעס 12 אַקטען
„דער גלאָקען-ציהער פון נאָטר-דאַם“.
(Dzwonnik z Notre Dame)
מיט Lon Chaney אין דער הויפּטראָלע.
פאַר יוגענד:
אויטאָ!... טעמפּאָ!... טאַם!...
דראַמע אין 8 אַקטען פון לעבען פון אַמעריק. קאָוובאָיען

HEMOROJDY!

Czopki Hemoojdaln e Gąseckiego
(מיט'ן העמנוצל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווילען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

פערקויפט נישט אייערע דיוואַנעס
44 מעבעל 44
פעלצען, ניי-מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אז. וו. בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע
44 Ch. ŁAZNIK 44
גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידען
מעבעל, שיין גוט! און ביליג!

די מאָדערנסטע
לאַמפּען
פאַר שפּייז-צימערן און קאַבינעטען
קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פרייזען נור ביי
א. י. אייזנער, פּאָלודניאָוואַ 25
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבערארבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריע, ווי אויך אָקסידירט.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

איך קויף און פערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. גענוצטע מעבעל
אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1383

אכטונג אכטונג
ה"ה פריזערס!
העלניש וואַסער 4.25 זל. אַ קילאָ.
בלומען-וואַסער 4.25 זל. אַ קילאָ.
וועזשעטאַל 3.50 זל. אַ קילאָ.
ראַזיר-זייף Pixin 7.80 זל. אַ קילאָ
אַלץ בעקומט איהר אַמביליגסטען נור אין דער
פּערפומעריע פון
י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11

בעפאָר איהר נעהמט קויפען, איבערצייגט אייך, אַז גאָר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליגסטע קאָנקורענץ-פּרייזען!
אַ בעט מיט וועגטלעך, ווייס אָדער ברוין געמאָהלט 15 זל. אַ פעלד-בעט—14 זל. ספּאָרט-וואָגען—58 זל., ווי אויך די איבעראַל-בעוואוסטע פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען „Palma-Patent“ פּראָוועלכע מיר גאַראַנטירען
אויף לאַגער געפינט זיך שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען. ביליגסטע פּרייזען! רעעלע בעהאַנדלונג
לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85
זאַמעלביכע רעפּאַראַטורען ווערען אָנגענומען.

אויפרוף!

מיר מאַכען בעקאַנט דאָס דער פעראיין

„בית-לחם"

70 וואָכאָדניאַ 70

נעמט פאַר צום קומענדיגען יום-טוב פסח אַ ברייטע הילפס-אַקציע, און אַזוי ווי עס פליסען איין צו אונז אין פעראיין יעדען טאָג הונדערטער ביטעס, ווענען מיר געצוואונגען זיך צו ווענדען צו דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג מיט אַן אַפּעל וואַרעם אונטערצושטיצען דעם פעראיין „בית-לחם", בכדי מיר זאָלען קענען ענטגעגענקומען אונזערע בכבוד'ע אָרימע יודישע ברידער צו לינדערן זייער נויט אויף דעם ליבען פסח.

די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: ס'ווערען נאָך אָנגענומען טיכטיגע אינקאַסענטען. 1834 די קאַנצעלאַריע איז אָפען אַ גאַנצען טאָג.

טליתים-פאַבריק

אויסערגעוויינליך גרויסער אויסוואַל פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע און זיידענע טליתים, ווי אויך טליתים-קטנים, האַרט און דעטאַיל מיט אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיענאַ 1.

אין צוויינטען הויף פּאַרטער. קומט און איבערציינט אייך! 298

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (דזעלנאַ) 44

טעלעפאָן 22-44.

אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.אַז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 1 | טעל. 34-72.

נעמט אָן אין דער רעפּשניצע פּעטריקאָווער 294. פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

א-טאָפּעל-ק מעהל

כשר לחג הפסח

צו בעקומען אין געוועלב 2 קאַשעשעלנאַ 2

ביי חיים בערג. 1828

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med. **Ludwik**

Rapeport

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. med.

Braun

פאָלודניאָווא 28

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

פאַרוואָס?

זענען דאָ שעהנע ליפּען, וועלכע קיינער האָט נאָך קיינמאָל נישט געקושט..

זענען דאָ שעהנע פרויען, וועלכע מען מיידט אויס..

זענען דאָ ענערגישע מאַנספּערזאָנען, וועלכע האָבען נישט קיין ערפאָלג אין לעבען..

ווייל,

זיי בענוצען נישט דעם איינציגען ראַדיקאַלען מיטעל געגען דעם שלעכטען ריח פון מויל, וואָס גור זיי אַליין פיהלען איהם נישט און וועלכער מאַכט אויסער, עווענטועליך גיט אָנגענעהם דאָס דערנעהנטערן זיך צו זיי.

FERMENTINA

בעזייטיגט דעם העסליכן ריח פון מויל, פערהיט די ציין, שטאַרקט די יאָסלעס און מאַכט אָנגענעהם דעם אָטעם.

הויפּט-סקלאַד אין פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פּאַראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען!

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

(Ciąg dalszy)

145) Kankowski M, Sienkiewicza 30, 4 rowery.
146) Landau A. Nowo—Cegielniana 48, szafa.
145) Lenkiński L. 6—go Sierpnia 1, szafa.
146) Łaźnik M, 6—go Sierpnia 28, kanapa.
147) Lasocki Sz. 6—go Sierpnia 28, tremo.
148) Lider M, 6—go Sierpnia 33, zegar.
149) Libicki S. 6—go Sierpnia 33, 3 wagi.
150) Langnas F. 6—go Sierpnia 36, zegar.
151) Lipski A, 6—go Sierpnia 32, kredens.
152) Lenkiński L. 6—go Sierpnia 1/3, tremo.
153) Landau A, Cegielniana 23, urządzenie składu aptecznego.
154) Łukin L. Nowo—Cegielniana 38, meble. kapy.
155) Lichtensztajn A, Żeromskiego 6, szafa
156) Lwow J. i H, Gdańska 81, maszyna do pisania 3 biurka.
157) Lautenberg W, Narutowicza 21, meble.
158) Lungen O. i Urlichs, Piotrkowska 45, 3 bilardy.
159) Luniakowa O. Piotrkowska 98, 100 płaszczy.
160) Lichtenberg B, Piotrkowska 64, urządzenie mieszkania
161) Lipski H. Andrzeja 29, meble, maszyna do szycia,
162) Lipszyc A. Piotrkowska 37, kasa ogniotrwała, 2 biurka szafa. 200 mtr. towaru.
163) Lewi Sz. Zawadzka 20, meble.
164) Landau H, Zawadzka 40, patefon, maszyna do szycia, szafa.
166) Lewi M, Piotrkowska 37, meble.
167) Manc M. 6-go Sierpnia 33, meble.
168) Merczyński D, 6—go Sierpnia 35, tremo.
169) Miller F. Przezazd 2. 30 lusterek. 12 dzbanów.
170) Margulies L, Andrzeja 11, tremo.
171) Moliniak G, Zakątna 13, biurko.
172) Moszkowicz J, Zawadzka 22, fortepian.
173) Najfeld F, Lipowa 68, zegar.
174) Najmark A. Ch, Zawadzka 12, meble.
176) Oppenheim M, 6—go Sierpnia 37. meble.
177) Obrębski F. Piotrkowska 115, obuwie.
178) Olszer I. Narutowicza 58, meble.
179) Orensztajn Ch, Cegielniana 5, waga, meble.
180) Pudłowski F, Gdańska 16. maszyna do szycia szafa.
181) Płotkin B, Piotrkowska 21, 2 szt. towaru.
182) Pacer J. Sienkiewicza 31, kredens.
183) Potz F, Sienkiewicza 35, daszyna do krajania pieczywa.
184) Pałczyński R, Nowo—Targowa 14, orkiestron, meble.
185) Pływacki A, Pomorska 25, meble.
186) Pinczuk H, Kamienna 11, meble.
187) Połczyński R. Nowo—Targowa 14, 2 szafy.
189) Rozennes H, Pomorska 68, meble.
190) Rotenberg A, Sienkiewicza 15, 25 but. spirytusu
192) Rozenberg J. 6-go Sierpnia 36, kredens.
193) Rozencwajg J. 6—go Sierpnia 37, maszyna do szycia
195) Rozens H, Pomorska 66, meble.
194) Rozenberg P. Al. Kościuszki 41, kredens.
195) Rozens H. Pomorska 66, meble
196) Rotberg H. Cegielniana 43, meble.
197) Rozencwajg J. Cegielniana 54, meble.
198) Różański Z. Cegielniana 87, meble.
199) Roisztajn A. Konstantynowska 11, meble.
200) Rajchsztajn M. E. Przejazd 36, biurko
201) Rozenblum Sz. Pomorska 4. meble. pianino.
202) Rozenblat M. Kolejowa 9, 60 korcy wapna.
203) Russ M. Sienkiewicza 22, meble.
204) Rajsbaum A. Szkolna 17, meble.
205) Rozencwajg J. Cegielniana 54, meble.
206) Rotfogel Ch. Żeromskiego 45, meble.
207) Radomska E, Składowa 32, 100 kg. mięsa.
208) Rotberg H, Cegielniana 43, meble, 2 szt. towaru
209) Russak D, Zawadzka 5. 2 stoliki.
210) Rokacz F, Sienkiewicza 9, kanapa.
211) Rogoziński A. 6—go Sierpnia 33, kredens.
212) Szapiro i Byster, Nowo—Cegielniana 3/5, 2 tuz. pończoch.
213) Szafranowicz M, Sienkiewicza 4, zegar.
214) Szpiro E, Sienkiewicza 4, tremo.
215) Świątłowski R, Sienkiewicza 9, kredens.
216) Szapiro D. Sienkiewicza 17/19, szafa.
217) Szykier J. 6-go Sierpnia 1, kredens.
218) Szlesser A. 6-go Sierpnia 33, meble.
219) Szmucyg B. 6-go Sierpnia 33, zegar.
220) Szykier J. 6-go Sierpnia 1/3. kredens.
221) Segal E, Wschodnia 49, meble.
222) Sztrausberg H, Cegielniana 13, skóra, zegar.
223) Sztencel M, Moniuszki 11. meble.
224) Sztist I. Kamienna 2, meble
225) Szwarowski W, Narutowicza 36, 3 łóżka.
226) Siemiona A, Moniuszki 11, fotel. stół.
227) Szpigiel F, Południowa 28, meble
228) Suchwolski I, Zawadzka 25, 2 wagi. zegar.
229) Szajniayh M, Zawadzka 26, urządzenie sklepu.
230) Szwarcowski W, Narutowicza 36. 4 wózki,
231) Szwarc A, Sienkiewicza 22, meble.
232) Silbersztajn I. Szkolna 30, meble.
233) Szatan T. T, Kilińskiego 60, meble.
234) Szpiro H, Piotrkowska 66, meble.
235) Sztajnbok J, Zawadzka 26, meble, dywany.
236) Syrkin B, Nowo—Cegielniana 24.
237) Szmulewicz M, Sz. Zielona 53, szafa, 2 kapy.
238) Sigal S, Żeromskiego 37, meble.
239) Sztowajs A. Zachodnia 33, meble.
240) Sobolewski J. Zachodnia 41, meble.
241) Szpilka A, Cegielniana 27, 300 chustek
242) Szyfman A, Cegielniana 63, dekoracje teatr.
243) Segal S. Konstantynowska 7, 2 szafy.
244) Tarkowski H. Sienkiewicza 31, tremo.
245) Międzynarod. Tow. Transp i Żeglugi, Wólczańska 17. maszyna do pisania
246) Timm E. 6-go Sierpnia 39 meble.
247) Tim E. 6-go Sierpnia 39. kredens.
248) Tuszyńska T. Wschodnia 23. kredens.
249) Taub S. Cegielniana 57, meble.
250) Ulrich M. Piotrkowska 45, stolik. 2 bilardy
251) Ubermaum I Piotrkowska 60. kredens.
252) Ulrichs M. Zielona 3, meble
253) Ursztajn Ch. Zawadzka 25 szafa.
254) Unikowski M Wschodnia 22, meble.
255) Unger A. Żeromskiego 13. worek mąki.
256) Ulrichs M, Piotrkowska 97, 10 stolików.
257) Weinkranc Ch. Pomorska 8, szafa.
258) Wiślicki S. Sienkiewicza 9, szafa.
259) Wincygster C. Kilińskiego 44, meble.
260) Werdygier H. Kamienna 1, meble.
261) Wiślicki H. Żeromskiego 12, meble
262) Wierzbicki A Sienkiewicza 9. meble.
263) Wajnrajch M. 6-go Sierpnia 19, meble.
264) Wajryb D. Narutowicza 9, meble, obraz.
265) Wodowski H. Al. 1—go Maja, meble.
266) Wajndrach M, 6—go Sierpnia 19, meble
267) Weleman J. Nowo—Cegielniana 41. maszyna do szycia, kredens.
268) Wygodzki D. Nowo—Cegielniana 52, meble.
269) Winter A, Zachodnia 68, maszyna do szycia, meble
270) Wajshendler M. Konstantynowska 29, toaleta.
272) Wiązowski B, Cegielniana 45, meble.
273) Wysocki J. Zakątna 1, maszyna do szycia.
274) Wajskohl D, Cegielniana 17, 150 mtr. towaru
275) Wajland C, Cegielniana 17, urządzenie sklepu.
276) Waldman E, Żeromskiego 36, meble.
277) Wajnsztajn I, Zawadzka 28, meble.
278) Wadowski Ch. Al. I—go Maja 16, meble, 4 lichtarze.
279) Widerszal S, Zawadzka 52, meble.
280) Walcicki I, Traugutta 10, meble.
281) Zilberman M. Nowo—Cegielniana 37, tremo.
282) Zisman A. Nowo—Targowa 14, meble,
283) Zduński I. M, Kilińskiego 50, pianino.
284) Zebrocki A. Traugutta 6a, wino
285) Flom M. Sienkiewicza 12, pianino.

W dniu 8 kwietnia 1937 roku między godz. 9-tą rano, a 4-tą po południu.

1) Auerbach Abr. Piotrkowska 26, zegar, patefon.
2) Bornsztajn M, Kilińskiego 131, szafa, kredens.
3) Berkenwald S, Piotrkowska 110, zegary, łyżki, plater, bufet.
4) Bortner M, Piotrkowska 114, 4 kołdry watowe.
5) Bauman I, Piotrkowska 180, meble.
6) F—ma Baruch i Perla, Piotrkowska 238, kasa ogniotrwała, biurka.
7) Benke R. Sienkiewicza 67, zegar, lustra.
8) Bek G. Rzgowska 23, meble.
9) Birencwajg Izr. Piotrkowska 275, meble
10) Benska R, Piotrkowska 260, meble.
11) Babicz A, Kątna 54, meble.
12) Bursztajn B, Andrzeja 38, kredens.
13) Bocewicz M, Zakątna 45, szafa, otomana.
14) Benke J. Kilińskiego 289, meble,
15) Chmielnicki B, Zgierska 9,
16) Cwajg M, Kilińskiego 86, maszyna do szycia, szafa.
17) Erb Emma, Kopernika 25, meble.
18) Elzner W, Piotrkowska 58, kasa ogniotrwała, maszyna do pisania.
20) Fuks D, Sienkiewicza 61, fortepian.
21) Frenkiel Ch. Piotrkowska 207, krzesło.
22) Fogel R. Piotrkowska 174, szafa.
23) Frydberg B. Piotrkowska 214, 3 stoliki.
24) Frydman Sz. Sosnowa 13, 10 kg, mydło.

(Ciąg dalszy — jutro).

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר פּעטיט-שורה. פאַר 1 מילימעטער · שורה. פּאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויבער דער שטאַט — 50 פּראָצענט טייערער.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.